

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Extremismus v našich podmínkách a jeho řešení

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.

Vypracoval:

Martin Hlubinka

Brno 2012

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci na téma „Extremismus v našich podmínkách a jeho řešení“ zpracoval samostatně pod vedením PhDr. Miloslava Jůzla, Ph.D, a to za použití literatury uvedené v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této bakalářské práce.

Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

Brno 2. dubna 2012

.....

Martin Hlubinka

Poděkování

Děkuji panu PhDr. Miloslavu Jůzlovi, Ph.D. za podporu a velmi obětavý přístup, se kterým mi byl při zpracování této bakalářské práce oporou. Dále chci poděkovat všem kolegům z řad policie České republiky za jejich pomoc, podporu a zejména za poskytnutí důležitých informací, které se staly nezbytnou podmínkou úspěšného dokončení této práce.

Martin Hlubinka

Obsah

Úvod.....	6
I. TEORETICKÁ ČÁST	8
1 Pojem extremismus	9
1.1 Výklad pojmu extremismus	9
1.2 Pojmy související s problematikou extremismu.....	12
1.3 Právní rozbor extremismu	16
2 Počátky extremismu a extremismus na našem území	19
2.1 Počátky pravicového extremismu	19
2.2 Počátky levicového extremismu.....	21
2.3 Porevoluční scéna extremismu na našem území	23
2.4 Ilustrace	24
2.5 Podoba dnešního extremismu v českých podmínkách.....	25
3 Extremismus ve světě.....	29
3.1 Chování při fotbalových zápasech a jiných kulturních akcích.....	29
3.2 Současná situace ve světě při fotbalových zápasech a jiných kulturních akcích	31
3.3 Příčiny vzniku projevu extremismu při fotbalových zápasech a jiných kulturních akcích.....	32
4 Extremistické skupiny současnosti.....	35
4.1 Pravicové extremistické skupiny.....	35
4.2 Levicový extremismus	38
4.5 Další dělení extremismu.....	41
5 Řešení a prevence problému extremismu.....	45

5.1	Prevence	45
5.2	Zamezení šíření extremistických ideologií	47
5.3	Nová policejní filozofie pro boj s extremismem	49
5.4	Antikonfliktní týmy.....	51
5.5	Nový zákon o Policii ČR a jeho možnosti	52
II	PRAKTICKÁ ČÁST	55
6	Praktický postup při řešení problematiky extremismu.....	56
6.1	Rozhovor s preventistou odboru odhalování závažné obecné kriminality ze správy hl. města Prahy.	56
	Závěr.....	64
	Resumé	65
	Abstrakt	66
	Klíčová slova.....	66
	Abstract	67
	Keywords	67
	Seznam použitých zdrojů	68
	Seznam použitých zkratk.....	71
	Seznam příloh.....	72

Úvod

Jak můžeme sami pociťovat, v současnosti žijeme v nestabilní době, a to z hlediska ekonomického i sociálního, což může mít za následek vznik různých negativních fenoménů. Jedním z těchto fenoménů je jistě právě extremismus, který nás všemožně obklopuje a je třeba podotknout z postřehů každého z nás, že těchto levicových a pravicových excesů je v našem prostředí čím dál více.

Zejména kvůli aktuálnosti této problematiky jsem si také jako téma své bakalářské práce zvolil problematiku všeobecného extremismu a cílem této práce je zmapovat jeho negativními projevy v současné společnosti České republiky. Na základě toho se budu snažit, aby všechny kapitoly byly vedeny takovým způsobem, který svou komplexností podá čtenáři jednoznačný jak historický, tak i moderní nástin současné problematiky extremismu, a to za pomoci aktuálních a odborných poznatků a publikací.

V teoretické části této práce bude obsažen srozumitelný souhrn ideologických pramenů pravicového a levicového extremismu na našem území, na což bude v další části práce navázáno historickým přehledem jeho vývoje od počátku vzniku Československé republiky v roce 1918 až do pádu komunismu v roce 1989. Dále má práce bude popisovat současnou scénu extremismu s jeho sociálním zázemím a jeho politickou profilací. V této kapitole bude obsažen i výčet nejvýznamnějších extremistických subjektů u nás. Nedílnou součástí mé práce bude i popis protiextremistické politiky České republiky s jejími principy a subjekty bojujícími proti extremismu. Zmíním se i o kriminologických aspektech extremismu a následně i o preventivních opatřeních a programech eliminujících fenomén extremismu u nás.

V praktické části bude provedena analýza statistik kriminalistických útvarů Ministerstva vnitra a statistik vedených u Policie ČR k problematice extremismu a trestných činů s ním souvisejících. Jako potvrzení teorie a završení této práce, bude v následující části práce použita empirická kvalitativní metoda a to rozhovor s kolegou služby kriminální policie, který se věnuje odhalování násilné kriminality extremistů a jejich sympatizantů.

Materiál byl čerpán od kolegů kriminalistů z řad policie ČR, kteří se již dříve obdobnou problematikou podrobně zabývali. Dále bylo čerpáno z děl autorů publikací přímo zaměřených na téma extremismus. Tato problematika je sice problémem neustále řešeným, ale také problémem značně dynamickým a neustále se vyvíjejícím, i proto v současné době lze využít jen nemnoho knižních publikací, které by se daly označit za aktuální. Z tohoto

důvodu bylo využito materiálů z internetových zdrojů, nejčastěji pak oficiálních stránek a archívu Ministerstva vnitra, Policie ČR a samozřejmě i stránek extrémně pravicových a levicových organizací, stran a hnutí. Informace jsem dále čerpal z vlastních poznatků a zkušeností, které jsem získal po dobu svého působení u Služby pořádkové Policie ČR na místních odděleních v Praze a obvodních odděleních policie v Jihomoravském kraji.

Jde o neustále se rozvíjející se problém, jež užívá čím dál více zákeřnějších a účinnějších prostředků, kterými přesvědčuje stále větší množství sympatizantů z řad občanů. Je důležité, aby byli lidé důsledně informováni o narůstajícím nebezpečí, ale zejména aby jej také dokázali spolehlivě rozlišit a pravdu o této rozšiřující se „nákaze“ dál předávat.

Cílem Těto závěrečné práce je tedy poukázat na počátky extremismu ve světě, ale i na území České republiky po roce 1989. Další část práce je věnována současnému stavu problematiky extremismu a možnostem jejího řešení a prevenci. V práci je tedy přehledný nástin a identifikace vývoje extremismu v minulosti, která by nám mohla pomoci pochopit, proč se v současnosti stále uznávají sociálně patologické jevy jakými jsou například xenofobie, rasismus, anarchismus, náboženský extremismus a s tím související terorismus, který je i pro nás stále aktuálnější hrozbou. Hlavní účel této práce je takový, aby dokázala poukázat na hrozbu, která může z nečinnosti a nevšímavosti ostatních lidí vzejít, či se alespoň pokusila, naučit naše další generace, které ponесou na bedrech tíhu provinění nás samotných i našich předků, k toleranci, pochopení a soucitu, což povede k posunutí naší společnosti opět o stupeň výše k vytvoření opravdu multikulturní civilizaci bez předsudků a jakékoli zášti.

Moje bakalářská práce by měla poukázat zejména na dvě dimenze problematiky, a to vývoj extremismu a preventivní opatření prováděná ze strany Policie ČR se způsoby řešení této problematiky. Dále je zapotřebí podotknout, že problematika extremismu je problematikou velice rozsáhlou, tuto práci je tedy nutno vnímat jako ucelený a obecný náhled, který tím nabízí možnosti dalšího a hlubšího poznání či analýzy dat spojených s touto problematikou v diplomové práci.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Pojem extremismus

1.1 Výklad pojmu extremismus

Abychom pochopili podstatu celkového pojmu extremismu, je nezbytné se podívat hluboko do minulosti, kde mu předkové vtiskli význam, který nabýval po staletí. „Slovo extrém pochází z latiny a jeho význam je „nejvzdálenější“ nebo „nejkrajnější“. Vychází z kombinace slov latinského a řeckého původu. Pojem „*extremus*“ („nejzazší“) v latině označoval nejdále ležící pozici, „*Extremita mundi*“ bylo tedy označení pro regiony, které byly ve velké zeměpisné vzdálenosti od metropole Říma jakožto středu impéria. Takové označení distančních vztahů bylo brzy přeneseno i na „hraniční situace“ v jiných oblastech. V italštině se např. používalo označení „*extremo supplizio*“ pro trest smrti, v angličtině se poslední pomazání označovalo jako „*extreme unction*“. Ve třináctém století se varianty slova objevují ve francouzštině a pojem „*extremeness*“ se v angličtině začíná používat ve století patnáctém. V Německu je doložen výskyt pojmu teprve v 18. století. Jako novotvary byla slova „*extremist*“ a „*extremism*“ rozšířena v britském tisku devatenáctého století. Od té doby platila vedle „radikalismu“ jako „bojové pojmy“ k označení nesmiřitelných a netolerantních pozic.“¹

Extremismus je v současné době často používaným pojmem ve společnosti. Lidé jim označují „nenormální, „nebezpečnou“ a „neslušnou“ činnost, kterou podle nich nelze v žádném případě tolerovat, zejména, je-li spojena s jejich ideovými protivníky. Vzhledem k tomu, že toleranční mez je ryze subjektivní veličina, panují mezi jednotlivými názory na extremismus rozpory. Většinou jsou tak hodnoceny velmi nebezpečné, nápadné a odpudivé činy. Málo je však přihlíženo k podmínkám, z nichž tyto a jiné negativní jevy vycházejí.

Extremismus je přímo závislý na uspořádání a stavu společnosti, v níž se projevuje. Ocitne-li se taková společnost ve stadiu, v němž značně narůstají vnitřní rozpory, je naprostá většina extrémních aktivit reakcí na ně. Podle některých autorů je extremismus produktem, demokratické společnosti, tedy jevem s ní bezprostředně spojeným. Demokracie totiž nemá dostatek účinných obranných mechanismů, aby se ubránila všemu, co jí škodí. Pokud by takové mechanismy měla, přestala by být demokratickou a stala by se diktaturou. Proto se

¹ Extremismus. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-02-02]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Extremismus>

každá demokracie na světě potýká s extremismem. Po celém světě, naši nevyjímaje, existuje mnoho extremistických skupin nebo hnutí. Často bývá velmi složité určit, kdo je extremistou a kdo není, protože hranice mezi extremismem a normalitou je velmi široká a nejasně formulovaná. (Chmelík, 1997)

Ve Velké Británii není pojem extremismus při popisu bezpečnostní situace v zemi užíván pro jeho nepřesnost a jsou používány jen zavedené termíny - terorismus, sabotáž, rasismus apod. Naproti tomu v Německu je extremismem rozuměna veškerá činnost směřující proti Ústavě SRN. Z pohledu mezinárodních společenství (např. OSN) je extremismus definován jako chování porušující mezinárodně akceptované normy (určeny především k humánnímu zacházení s uprchlíky či ochraně práv menšin). Kromě toho např. z pohledu psychologie je extrém (jakožto svérázná porucha charakteru) chápána i jako absolutní konformita některých jedinců s vládnoucími režimy bez ohledu na proměny a výměny těchto režimů v čase. Tedy konformita s právě preferovanými názory a postoji, byť diametrálně odlišnými od těch, které byly upřednostňovány (společností i konkrétním jedincem) v nedávné době. (Marešová a spol., 1999)

Z pohledu Ministerstva vnitra ČR jsou jako extremismus označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují ze zákonných, ústavních norem, vyznačují se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním zásadám a principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku.

Mezi tyto zásady patří:

- úcta k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 Ústavy);
- svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát (čl. 1 Ústavy) ;
- nezměnitelnost podstatných náležitostí demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy);
- svrchovanost lidu (čl. 2 Ústavy);
- ochrana menšin při rozhodování většiny (čl. 6 Ústavy);
- volná soutěž politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů (čl. 5 Ústavy);
- svoboda a rovnost lidí v důstojnosti a právech, nezadatelnost, nezcizitelnost, nepromlčitelnost a nezrušitelnost základních práv a svobod bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního

a sociálního původu, příslušnosti k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení (čl. 1, čl. 3 Listiny základních práv a svobod).

„Extremistické postoje jsou způsobilé přejít v aktivity, které působí, ať již přímo nebo v dlouhodobém důsledku, destruktivně na stávající demokratický politicko - ekonomický systém, tzn. že se snaží nahradit demokratický systém systémem jiným, hlavně nedemokratickým (totalitním nebo autoritářským režimem, anarchií, diktaturou).“²

Mezi extremistické jevy je stále častěji zařazována i činnost nově vznikajících a rozšiřujících se náboženských sekt a náboženských seskupení. Většina z nich k nám po roce 1990 byla ze zahraničí „dovezena“. Jejich hlavním cílem se stává snaha získat výrazné početní zastoupení mezi českou mládeží a snaha rozvinout zde různé aktivity, včetně těch podnikatelských.

Zejména v čase voleb se zintenzivňují projevy tzv. politického extremismu prezentované představiteli některých politických stran. Mají obvykle charakter verbálních politicky extremistických a xenofobně laděných útoků na veřejných shromážděních, demonstracích a někdy jsou součástí stranických volebních sloganů a programů. Představitelé takových stran se odlišují od členů a sympatizantů extremistických skupin, jejichž průvodním jevem je extremistické jednání, svým věkem, vzděláním, společenským postavením, osobními a politickými ambicemi. (Marešová a spol., 1999)

Veřejně prezentovaný politický extremismus se stává též jedním z důvodů zintenzivnění tlaku na orgány státní správy a legislativu, aby vzniklý problém nárůstu extremistických jevů řešily co nejrychleji a razantněji, aby nenabyl rozměrů známých z okolních států, kdy potyčky mezi policií a zastánci různých hnutí a skupin, extremistických svými prezentovanými názory a postoji, končí fyzickým násilím a značnou devastací materiálních hodnot občanů a státu.

Samostatnou kapitolu ve vývoji extremistických jevů v ČR představuje exodus Romů z Čech do ciziny (západní státy jako je USA nebo Kanada), praktikovaný nárazově v posledních deseti letech. Jednak upoutává pozornost k ČR (konkrétně ke vztahu Čechů a Romů) mezinárodního tisku a organizací zabývajících se ochranou práv menšin apod. i vlád jednotlivých států, kam Romové směřují. To v samotné republice vede k zintenzivnění pokusů problém Romů řešit. (Marešová a spol., 1999)

² Ministerstvo vnitra České republiky. [Http://www.mvcr.cz/](http://www.mvcr.cz/) [online]. 2010 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>

Z výše uvedeného lze shrnout, že pro potřeby této práce je extremismus chápán jako souhrn určitých sociálně patologických jevů vytvářených více či méně organizovanými skupinami osob (tzv. extremistů). Byť důvodem ke vzniku a existenci mnoha druhů extremistických skupin a hnutí jsou často vzájemně odlišné ideologie, jako sjednocující prvek těchto ideologií vystupuje, dle mého názoru, jimi proklamované odmítání základních hodnot, norem a způsobů chování formujících současnou společnost.

Při studiu této problematiky se nevyjadřujeme k tomu, zda některá idea či ideologie vyznávaná členy či sympatizanty extremistických skupin je extrémní. Pozornost je totiž věnována právě jen těm skupinám osob, které jevy označované naší společností jako extremismus vytvářejí, a které k prosazení jimi zastávaných názorů a ideologií užívají hlavně extrémní prostředky. Kde pod pojmem extrémní prostředky vnímáme především násilí, a to včetně násilného jednání, psychického násilí a verbálních útoků. (Marešová a spol., 1999)

1.2 Pojmy související s problematikou extremismu

EXTREMISTICKÁ KRIMINALITA je „protiprávní jednání páchané v souvislosti s extremismem, nebo diváckým násilím, které naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu nebo přestupku.“³

DIVÁCKÉ NÁSILÍ jsou podle Mareše (2004) hromadné fyzické agresivní aktivity v souvislosti se sportovní akcí, které působí fyzickou újmu osobám, škodu na majetku nebo narušují veřejný pořádek.

GRAFFITI „grafické projevy organizovaných skupin nebo jednotlivců, kteří poškozují cizí majetek, zejména historické památky, nádraží a ostatní veřejné budovy a vozidla hromadné přepravy tím, že je pomalují, postříkají či popíšou.“⁴

HOOLIGANS „(počeštěný tvar „chuligáni“) je dnešní označení pro radikální (především fotbalové) fanoušky. Svůj původ má v Anglii, kde původně označovalo výtržníky a gangy

³ Chmelík, 2001 s. 5

⁴ Chmelík, 2001 s. 6

obecně, původ samotného slova je vysvětlován více způsoby (bud' z irského **Hooley**, označující divokost, ze jména stejnojmenného gangu, a konečně dle rodiny Hooliganů, která proslula svým terorem v Londýně.⁵

IDEOLOGIE „hlavním znakem ideologie je na rozdíl např. od vědy, že se vyjadřuje a ospravedlňuje partikulárně. Egoistické zájmy společenských tříd, skupin a vrstev, resp. Jejich hodnoty, ovšem pouze skrytou formou. Hodnotový soud je vydáván za soud odpovídající skutečnosti. Partikulárně – egoistické je překládáno jako objektivní pravda, přírodní zákon, boží vůle, obecně lidská hodnota nebo manifestace zájmů společnosti. Usilující buďto o zachování a soudržnost stávajícího řádu (konzervativní ideologie), nebo o jeho změnu (revoluční ideologie). Ideologie jsou především politické, sociálně – hospodářské a etické teorie.“⁶

FAŠISTICKO – NACIONALISTICKÉ SYMBOLY „Ideologie fašisticko nacionalistického hnutí se uplatnila v symbolice barev a obrazů. Jednotná uniformita stranické barvy je znakem stejně smýšlejících a slouží k optickému zviditelnění při slavnostních pochodech a stranických výjezdech.“⁷

ANARCHISMUS je ne zcela jednotným hnutím, zdůrazňujícím naprostou svobodu jednotlivce a úplné uplatňování jeho svobodné vůle, a proto odmítající vše, co takto chápané svobodě brání (zejména stát, jakoukoli autoritu vůbec, disciplínu, pořádek a povinnosti).⁸

RASISMUS „je názor, který tvrdí, že někteří lidé jsou nadřazeni a jiní méněcenní z důvodu příslušnosti k určité rase. Rasisti definují rasu jako skupinu lidí stejného původu. Rozlišují

⁵ Chmelík, 2001 s. 6

⁶ M. Lurker, 2005 s. 177

⁷ M. Lurker, 2005 s. 126

⁸ Kriminologické a právní aspekty extremismu [online]. 1999 [cit. 2011-11-22]. ISBN 80-86008-59-2. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/233.pdf>

rasy podle fyzického charakteru, jako je barva kůže nebo kvalita vlasů. Slovo „rasismus“ se používá k označení agresivního nebo ponižujícího chování k příslušníkům jiné rasy.“⁹

RASOVÁ DISKRIMINACE je chování, které znevýhodňuje práva jiného člověka z důvodu jeho etnického, národního nebo rasového původu (Mareš, 2003).

ANTISEMITISMUS je dle Chmelíka (2001, s.5) zaujatost proti židům, založená na jejich zkresleném obrazu, jako by byli zcela odlišní. Nejstrašnějším projevem antisemitismu byla nacistická ideologie o čistotě rasy po nástupu Adolfa Hitlera k moci. Během druhé světové války bylo v koncentračních táborech zavražděno 6 miliónů židů.

XENOFOBIE „je v přesném překladu „strach z cizinců“. Toto označení se používá především pro označení nesnášenlivosti k lidem z jiných zemí a nedostatku úcty k jejich tradicím a kultuře“¹⁰

POLITICKÝ RADIKALISMUS „je označení pro *politické postoje, jež nevedou k odstranění demokratického politického systému a pohybují se v rámci jeho ústavního vymezení, byť třeba na jeho okraji*“.¹¹

Mimo anarchismus bývají výše uvedené **druhy politického extremismu** označovány za **pravicové**. Z nich pak vycházejí jednotlivé proudy pravicových hnutí, která mají zase jiná označení. U nás jsou nejznámější SKINHEADS, méně PUNKS. V poslední době je dokonce užíván termín tzv. extremismus středu, který je definován aktéry a hodnotami pro něj typickými:

- Příznivci extrémních stran a hnutí středu se rekrutují z obvyklých stoupců liberalismu.

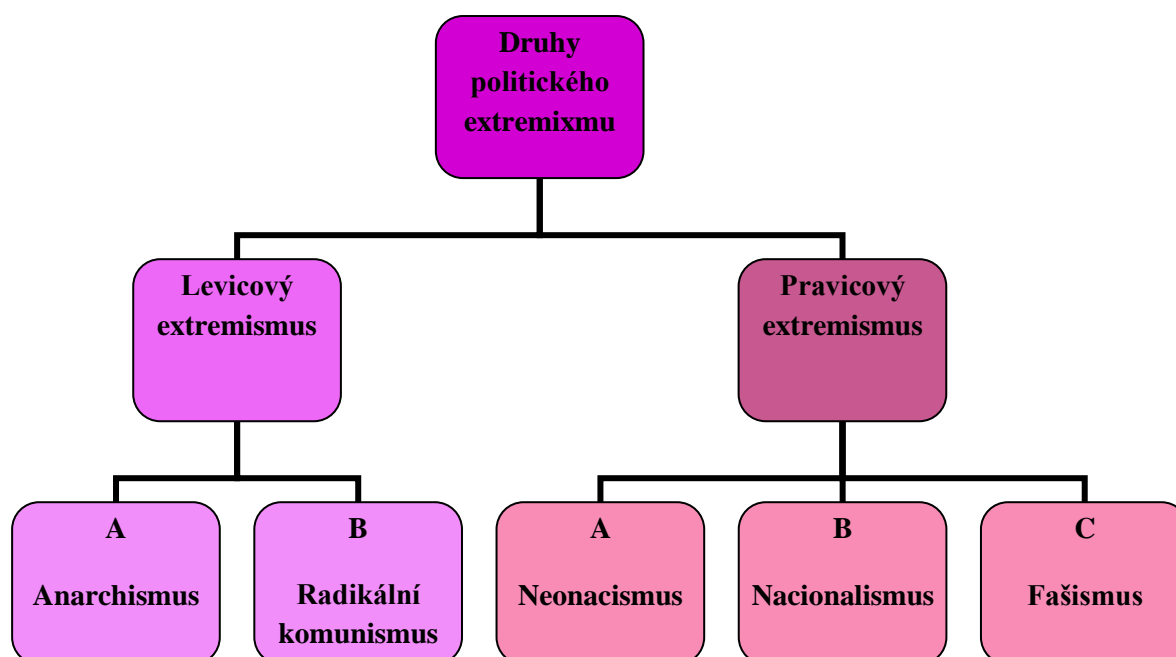
⁹ Chmelík, 2001 s. 4

¹⁰ Xenofobie. In: *Slovník cizích slov* [online]. 2009 [cit. 2011-11-02]. Dostupné z: <http://www.slovník-cizich-slov.cz/?q=xenofobie&typ=0>

¹¹ Fiala, 1998 s. 11

- Jsou to zejména muži do 30 let, vyučení drobní podnikatelé, ale i někteří příslušníci ozbrojených složek, kteří nesouhlasí s vývojem kapitalismu, v němž roste role mezinárodního podnikání, velkých podniků a odborů, s konkurencí plynoucí z poklesu významu hranic, kterou považují za ohrožení domácího hospodářství, z přítomnosti jiných národností, ras a etnik.
- Pro své bezpečí tito aktéři vyžadují pevný řád, který se často vymyká koncepci právního státu, jehož normy porušují. (Marešová a spol., 1999)

Dle Vlachové zmíněná definice je jak ušitá na míru české SPR-RSČ (ale také francouzské Národní fronty). Příznivci tohoto „extremismu středu“ volají po izolaci republiky (neutralitě místo členství v NATO), mají nesmiřitelný postoj k Německu, Romům, Vietnamcům, kriminalitě a viditelnému porušování zákonů. Žádají obnovení trestu smrti, preferenci drobného podnikání a tzv. českého kapitálu a soběstačnosti v produkci potravin a dalšího spotřebního zboží. Kombinují prvky radikalismu, autoritářství, nacionalismu a xenofobie. (Marešová a spol., 1999)

Zdroj: vlastní

1.3 Právní rozbor extremismu

Důvodem, proč se extremismus stává jedním z hlavních problémů české společnosti je jeho projev formou násilných akcí respektive násilnou trestnou činností. *„Tato trestná činnost, nejčastěji označovaná jako trestná činnost motivovaná rasovou a národnostní nesnášenlivostí nebo jako trestná činnost rasistickým či extremistickým podtextem, či někdy označovaná přímo jako trestná činnost příznivců hnutí skinheads, dosud, jak již bylo řečeno v úvodu, nikdy a nikde na území ČR nenabyla masových rozměrů a neohrozila bezpečnost ani státu, ani jednotlivých územních celků, avšak již zřetelně vyvolává pocit ohrožení nejen u jednotlivých občanů, ale již u celých skupin obyvatel.“*¹²

V právní terminologii není pojem extremismus definován. V souvislosti například zejména s rasově motivovanou trestnou činností se lze setkat s pojmy jako extremistická trestná činnost či trestná činnost s extremistickým podtextem. Ministerstvo vnitra pod tímto pojmem rozumí formy trestné činnosti, u nichž je důvodné podezření, že byly extremistickými postoji ovlivněny či motivovány. V řadě případů lze používat i pojmů kriminalita motivovaná národnostní, rasovou či jiným druhem sociální nenávisti. *„Jedná se o jednání, které naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu nebo přestupku a jeho pohnutkou je apriorní nenávist vyplývající z příslušnosti adresáta útoku k rase, národnosti, náboženství, třídě či jiné sociální skupině, přičemž specifickým typem zařaditelným do této kategorie kriminality jsou také útoky proti symbolům či představitelům existujícího společenského systému, jsou-li motivovaná apriorní nenávistí vůči němu. V praxi se může jednat především o následující trestné činy:“*¹³

- obecné ohrožení;
- násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci;
- hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob;
- podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod;
- výtržnictví;
- vražda;
- ublížení na zdraví;
- omezování osobní svobody;
- vydírání;

¹² Marešová a spol., 1999 s. 19

¹³ Co je extremismus. In: *Ministerstvo vnitra* [online]. Praha, 25.11.2010 [cit. 2012-01-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>

- omezování svobody vyznání;
- porušování domovní svobody;
- porušování svobody sdružování a shromažďování;
- poškozování cizí věci;
- genocidium;
- založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka;
- projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka;
- popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia;
- persekuce obyvatelstva.

*„Jednání extremistických skupin, jejich členů či příznivců neztotožňujeme s **jednáním trestním**. V této studii je jako kriminální jednání, **kriminální delikt** označeno vždy jen takové extrémní jednání, **došlo-li** při něm k naplnění skutkové podstaty některého v trestním zákoně uvedeného trestného činu.“¹⁴*

¹⁴ Marešová a spol., 1999 s. 10

Dílčí závěr

Extremismus znamená pro každý stát, federaci nebo společenství něco jiného. Je to dáno tím, že má nespočetně mnoho forem, které se stále vyvíjejí a transformují buď do radikálnějších, nebezpečnějších podob nebo do těch legálnějších, liberálnějších a zde pak záleží na každém státním zřízení, jaké opravné prostředky proti tomuto novodobému nebezpečí použijí, aby však zároveň dodrželi demokratické principy, což se mnohdy s tímto úkolem neslučuje. Je však v zájmu většiny, aby se učinila správná rozhodnutí, která však částečně mohou omezit práva a svobody, samozřejmě legislativně správně, a která budou muset být důkladně zvážena, aby dopad na společnost nebyl závažnější, než by měl být. Tedy musí být jak správný cíl, tak i směr.

Důvodem, proč se v dnešní době extremismu tak daří, jsou např. dnešní sociální rozdíly a rozpory vyloženě příživující myšlenky ke změnám. Ke změnám, které by měly tzv. obyčejný lid dovést ke spravedlivému rozdělování prostředků, práv ale stejným výhodám, jako mají ostatní subkultury, nebo menšiny, či naopak majority.

Z první kapitoly jsme se mohli dovědět, jak extremismus je rozsáhlý a nebezpečný. Jak postihuje každou oblast ve světě, každou kulturu, každé přesvědčení. Začíná verbálními projevy, přes násilné útoky, po ty nejsmrtelnější konflikty ve jménu těchto různých přesvědčení. Nebezpečné ideologie se včas potlačují těžko v demokratických státech a v těch zbývajících, kde převládá totalita, diktatura, náboženský fanatismus apod. jsou naopak podporovány a vyživovány od samotného počátku dětství obyvatel těchto kultur. Můžeme tedy říci, že se tyto rozdílné kultury a subkultury spíše nechápu a zatím ani nehodlají chápat, dokud se nepřijme jejich pravda, což může vést za následek opravdovou destrukci. Je tedy na nás, abychom vedly dál další a další generace správným směrem.

2 Počátky extremismu a extremismus na našem území

2.1 Počátky pravicového extremismu

Abychom pochopili míru nacionalismu v pravicové části extremismu, musíme se poohlédnout do hlubší minulosti a to přímo od roku 1526, kde české země byly součástí habsburské monarchie, což mělo za následek velké ovlivňování naší řeči a kultury. Proto také v době osvícenectví a následně českého národního obrození došlo k převratům, které měly za cíl ochránit českou řeč a kulturu před další germanizací. Vznik moderního českého nacionalismu lze tedy datovat do 19. Století, přesněji do období národního obrození.

Základním kamenem tehdejšího nacionalismu byly odkazy na svatého Václava, českého knížete 10. století, podílejšího se na vzniku českých zemí. Další významnou postavou českých národních obrozenců, kteří byli liberální a nacionálněsocialističtí, byl Jan Hus. Církevní koncil, který jej obvinil z kacířství, rozhodl o jeho popravě ve formě upálení, které proběhlo v červenci roku 1415 za svůj odpor vůči tehdejším poměrům v církvi. Tato mučednická smrt následně vyvolala na počátku 15. Století založení Hnutí Mistra Jana Husa, které povstalo proti papeži a římskému císaři, dnes známé jako husitské v čele s Janem Žižkou z Trocnova, Prokopem Holým a mnoha dalšími, kteří tak ovlivnili dění ve středověké Evropě. Vzhledem k tomu, že habsburská monarchie byla také přísně katolická, využili nacionalisté 19. století myšlenku tohoto husitského povstání a vytvořili tak novou neohusistickou ideologii v boji proti habsburské kolonizaci.¹⁵

Neohusistická revoluční myšlenka však neměla ve své době dlouhého trvání, neboť byla kritizována tehdejšími národně uvědomělými konzervativci a katolíky. Těm se nelíbily ničivé následky husitských válek na blahobyt a rozkvět české země. A tak došlo k pomalému vyplynutí této ideje bez jakýchkoliv dalších následků.

Velký význam v celé naší novodobé pravicově extremistické minulosti hraje vznik Československa v roce 1918, a to díky jeho hraničnímu geografickému vymezení v rámci střední Evropy a s tím spojenými politickými a sociálními vztahy s okolními státy. Tento stav měl za následek prolínání různých národnostních menšin na našem území, a to zejména v pohraničí (Sudety, Zakarpatská rus). Výsledkem pak byly různé národnostní konflikty. Zejména pak v pohraničí sousedícím s Německem, kde Čechoslováci museli čelit historickým a ideologickým postojům nejvýznamnější německé národnostní menšiny. A právě v tuto dobu

¹⁵ Vilím, 2010 s. 15

se začala psát novodobá historie vzniku pravicového extremismu u nás, neboť jedna část našeho obyvatelstva byla značně progermánská, stavějící na monarchii, a druhá byla zase nacionálně založená na principu panslavistické orientace a svobody bez cizího vládce, což vedlo k antisystémovým a radikálním formám různých názorů.¹⁶

Pro bližší pochopení vnitřního členění pravicového extremismu u nás je třeba podívat se do minulosti, a to zejména na náš vztah především k Německu a na roli, jakou tento vztah u nás sehrál v minulosti. Ze současného pohledu by se dalo říci, že jsme získali dědictví nacismu. Odsud pak dále můžeme získat vysvětlení pro různé ideologické směry, které se vztahují na samotný nacismus. Jako hlavní ideologický směr krajní pravice je pro naši zemi nejvíce typický nacionalismus.

Nacionalismus představuje radikální politickou ideologii, která upřednostňuje příslušnost k jednomu národu, je součástí politických a společenských doktrín. Pro účely nacionalismu jsou národy definovány na základě různých kritérií, která jsou nezdůvodněně kdy účelově zneužívána pro politické účely. Nacionalismus je základní součástí nejen programů extrémně pravicových organizací, ale také součástí populistické rétoriky některých demokratických stran a hnutí.

Historicky nejvýznamnějším představitelem těchto směrů byla Národní demokracie nebo také Československá národní demokracie, která vznikla v roce 1919. Předsedou strany byl Karel Kramář. Mezi členy strany patřil i Alois Rašín a Viktor Dyk. V roce 1920 se někteří Národní demokraté podíleli na založení fašistické organizace Národní hnutí, jejíž hlavní ideologií byla panslavistická orientace, antiamerikanismus a antigermanismus. (Vilím, 2010)

Nacionalismus se v podobě neohusitismu u nás opět objevil v roce 1948, kdy se k moci dostali komunisté. Opět se oprášíla myšlenka husitství opřená o potírání náboženské moci a germánského vlivu. V této době vznikla přijatelná česká nacionalistická myšlenka, že husité byli svým způsobem předchůdci komunismu, protože hodnotu peněz vyměnili za směnný obchod (např. pytel jablek za pytel brambor), což vedlo k tomu, že každý měl všeho dostatek a ne přebytek. Možná tato absurdita dovolila v 80. letech vzniknout extremisticky orientované hudební skupině Orlik, která ve svých textech s oblibou používala husitskou tematiku a jejíž písně zněly z úst většiny českých extremistických nacionalistů, ale taky obyčejných občanů, myslících, že jde o jistý druh zdravého patriotismu. Tito nacionalisté své ultrapravicové excesy skrývali právě za pláštíkem husitské tradice. Dalším stěžejním

¹⁶ Vilím, 2010 s. 12

ideologickým směrem pravicového extremismu je neonacismus, který je determinován myšlenkami nacismu.

Hlavním nepřítelem neonacistů jsou imigranti, romové, komunisté, liberálové a to především Židé. Jejich program je často populistický, většinu problému státu vidí v ideologii multikulturalismu, kulturního pluralismu, liberálního levičáctví, činnosti Židů, akulturace různých menšin, přistěhovalců a etnických menšin a přichází s radikálními až brutálními řešeními, mnohdy neslučitelnými s demokratickým zřízením.

Z výše uvedeného pak vyplývá, že v České republice existují odlišné varianty pravicového extremismu, které čerpají z různého výkladu české historie. Tedy v rámci českého pravicového extremismu existují dva hlavní ideologické směry, kterými jsou nacionalismus a jeho rozvětvené odnože, neonacismus a fašismus.

Na konci osmdesátých let se na našem území po dlouhé době objevily skupiny vzdorující komunistu, které se zaštiťovaly ultranacionalistickými názory. Byli jimi Totenkopf v Brně a Wehrwolf v severních Čechách. Členy těchto seskupení byli většinou radikální odpůrci komunistu, kteří fašismus a nacismus chápali jako vyhraněný směr bojující proti komunistu, zvláště po revoluci. Dalšími příznivci byla tehdejší nonkonformní mládež – punks. Svastiku chápali jako výraz vzdoru, odporu proti režimu, který je omezoval – nešlo tedy o politický směr, ale způsob vyjádření nesouhlasu.¹⁷

2.2 Počátky levicového extremismu

K levicové části extremismu a jeho vývoji lze napsat, že ke konci 18. století bylo označení „anarchisté“ používáno v souvislosti s dělnickými radikály během Velké francouzské revoluce, ale názory více či méně podobné anarchismu, byly známy již dříve (kupř. Petr Chelčický a jeho učení má blízko k tzv. náboženskému anarchismu, propagujícímu vlastní pojetí náboženské etiky, lásky k bližnímu atd., v 19. století zastoupeném například ruským spisovatelem L. N. Tolstým). Anarchismus jako svébytné sociální hnutí a světonázor se formoval až od 40. let 19. století zejména ve Španělsku, Francii a Itálii či v souvislosti s kapitalistickou průmyslovou revolucí a sebeorganizováním pracující třídy za účelem zlepšení životních podmínek, a to zejména u dělníků, a finálně společenské změny.

¹⁷ Šiler, 2010 s. 7

Hned po první světové válce se anarchisté distancovali od bolševického vlivu a založili několik milic, aby drželi francouzské hranice a oblastí Teruelu. V zázemí pak proběhla sociální transformace, kdy většina ekonomiky včetně infrastruktury byla zkolektivizována pracujícími na základě již existujících odborových struktur - především anarchosyndikalistické Národní konfederace práce, mající v roce 1936 přibližně 1 500 000 členů.

U nás se projevoval anarchismus už v druhé polovině 19. stol., kdy část českého lidu, hlavně ta mladší a radikálnější, začala pod nadvládou habsburské monarchie vyvářet strany, které vystupovali vyloženě proti utlačování a germanizaci Čechů. Byli souzeni a vězněni. Poté jako anarchističtí buřiči (náš nejznámější spisovatel a člen právě zmíněných buřičů Stanislav Kostka Neumann) svými články v dekadentních časopisech, jako byla *Moderní revue*, útočili nepřímou na tehdejší politické zřízení.

Levicový extremismus však neznáme jen pod anarchismem, ale i pod pojmem komunismus, který nám je velmi dobře známý. Je to další a značně rozšířená odnož ideologie levicového extremismu, která počátkem 20. století dostala další mnohem radikálnější podobu ve formě revoluce, který byla započata roku 1917 v Ruských zemích. Podstata komunismu je marxismus-leninismus, což je ideologie vycházející z vědeckého pohledu na svět. Ve zkratce lze tuto ideologii chápat, jako odmítání třídních rozdílů a hlásající společné vlastnictví, což můžeme označit jako extrémní ideologii oproti dnešní demokraticky smýšlející společnosti.

Ve dvacátých letech minulého století se z většiny evropských sociálně demokratických stran oddělily radikální frakce, které se přejmenovaly na komunistické strany. Tyto strany byly pod přímým vlivem Moskvy. Po druhé světové válce se komunismus prosadil i v mnoha jiných zemích včetně Československa, kde komunisté vládli od února 1948 do konce roku 1989. Většina komunistických režimů se zhroutila roku 1989 nebo brzy po něm, dodnes však existují v Čínské lidové republice, Korejské lidové republice a několika dalších zemích. Komunistické režimy sice často přinesly sociální jistoty a vzdělání širokým vrstvám obyvatelstva, nebyly však schopny ekonomicky a technologicky konkurovat vyspělým západním demokraciím a důvodů stálých represí připravily o život několik desítek milionů lidí. Česká republika považuje komunistický režim a jeho propagaci za protiprávní.

2.3 Porevoluční scéna extremismu na našem území

Změna politického systému, konec studené války, otevření hranic, návrat řady zemí bývalého sovětského bloku k demokracii a tržní ekonomice a s tím související pád tzv. "železné opony" byl příčinou toho, že Česká republika se po roce 1989 stala členem působení řady mezinárodních kriminálních skupin. Začaly se objevovat nové, nám dosud neznámé patologické jevy jako obchod s bílým masem, drogové problémy, praní špinavých peněz, migrace a zejména v poslední době terorismus a s ním úzce spjaté extremistické projevy různých skupin pohybujících se na našem území.

Extremismus se v ČR na počátku 90. let projevoval především útoky verbálního charakteru prostřednictvím subkultury skinheads, odvíjející se zejména od hudební scény. Nejznámější česká skinheadská kapela Orlík přišla s rasistickou a nacionalistickou tematikou, kterou oslovila početné řady mladých posluchačů. Například v písni „Čech“ Daniel Landa zpíval: *„Jsi Čech - tak si toho važ; Jsi Čech - tak narovnat se snaž; Jsi Čech - tak Čechům dělej čest, přelez, přeskoč, ale nepodlez!“*, nebo v „hymně“ kališníků *„My proti nám“*: *„Budem bránit naši zem – proti kříži kalichem! Bok po boku svorně jdeme – proti světu proti všem“* (Orlík: 1990). (Šiler, 2010)

Co se týče těchto útoků, stále častěji nabývá charakteru brutálního násilí vycházejícího z rasismu. (Verbální rasistické útoky byly dokonce nezanedbatelnou částí veřejnosti zpočátku přijímány se sympatiemi.) Tohoto násilí se obvykle dopouštějí skupiny mladých mužů a v současné době i žen, a to nejčastěji příslušníci a příznivci hnutí právě skinheads.

Těmto novým hrozbám, které mají globální rozměr, čelí celá řada i vyspělých zemí s velkými obtížemi. Do České republiky přišly tyto jevy jak zvenčí, tak v nebývalé míře vybuchly z domácího prostředí. V naší transformující se zemi se zastaralým právním systémem po roce 1989 našly živnou půdu a vstup do demokratického života. Ten byl i vstupem do světa zločinu, který zde měl možnost značného rozkvětu.

Z důvodu nové zahraniční politiky České republiky, která je založena na principu politické svobody, náležitě došlo k tomu, že zde začaly vznikat nové skupiny programově útočící na nový politický systém, na samou podstatu demokracie, což je typický případ politického extremismu. Obecně lze tedy říci, že pro stabilní společnost představuje extremismus okrajový problém, který však ve svém důsledku, zejména když část veřejnosti je k projevům extremismu lhostejná či s ní sympatizuje, může vést k různým sociálním konfliktům a dokonce k politické destabilizaci. Extremismus, projevující se na našem území,

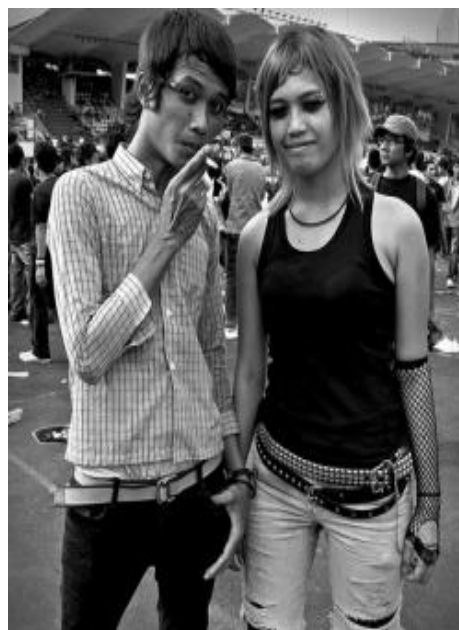
je výrazně ovlivňován ideologicky na rozdíl od extremismu v zahraničí, kde za dominantní lze označit faktory rasové a politické.

Extremismus v České republice je ovlivňován zejména extremismem v sousedním Rakousku a Německu. Průvodním jevem extremismu je pak narůstající závažná trestná činnost a radikálnější postoj některých skupin obyvatelstva k určitým sociálním skupinám, speciálně pak cizincům. Pravicoví extremisté v uvedených státech se proto orientují na extremisty v České republice, prostřednictvím kterých se snaží prosazovat své cíle nebo získat alespoň podporu své činnosti. Podle některých autorů je extremismus průvodním jevem demokratické společnosti a proto se každá demokratická společnost potýká s extremismem a nemá dostatek účinných mechanismů na její obranu. Otevřenou otázkou nyní zůstává, jak se Česká republika s tímto novým fenoménem vyrovná. (Chmelík, 1997)

V současnosti se s pravicovým extremismem spojovala Dělnická strana, která byla založena v roce 2003 a zrušena 17. února 2010 rozhodnutím Nejvyššího správního soudu. Soud dospěl k názoru, že představovala bezprostřední riziko ohrožení demokracie, protože byla ideově navázána na nacionální socialismus a neonacismus a podporovala násilí. Tato strana dlouhodobě kritizovala politiku po roce 1989. Ve svém programu např. navrhovala zrušení sociální podpory pro přistěhovalce a vystoupení z EU a NATO. Po incidentech v Litvínově na litvínovském sídlišti Janov v roce 2008, kde vystupovala proti rómské menšině, nabral konec této strany rychlý spád. Najevo také vyšly informace, že je strana napojena na současné Autonomní nacionalisty a radikální frakci Národní odpor, které jsou v naší republice nejrozšířenějšími uskupeními pravicového extremismu za posledních 10 let.

2.4 Ilustrace

2.5 Podoba dnešního extremismu v českých podmínkách

Projevy extremismu se od 90. let příliš nezměnily. Stále je páčán prostřednictvím masově komunikačních prostředků (televize, internet), graficky, verbálně a násilím. Verbální projevy se vyskytují jak u ultralevicových extremistů, tak i u ultrapravicových. Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, jedná se stále o projevy prostřednictvím zejména hudebních skupin různých žánrů. Produkce a koncerty těchto skupin nejsou tak časté, což je způsobeno zákroky Ministerstva vnitra za podpory vlády proti šíření takto vyhraněných názorů mezi obyvateli. Pokud k těmto společenským akcím dojde, jedná se o setkání doprovázená přítomností Policie ČR, která každou tuto akci monitoruje, aby nedocházelo k narušení veřejného pořádku či poškozování cizí věci, ke kterým docházelo téměř při každé obdobné kulturní akci. Dobrou zprávou je, že koncerty nebo jiné podobné projevy nepobíhají tak často a že jejich účast už není tak hojná. Statistky uvádějí koncerty s účastí 50 až 300 příznivci extremismu.

Největším problémem však zůstává forma projevu masmédií (internet, televizní přenosy apod.). Síla internetu spočívá v jeho stále širší dostupnosti. Každý kdo dnes vlastní počítačovou sestavu, je taktéž připojen k internetu pro jeho nesporné výhody. Možnost osobního projevu na internetu je široká a lze říci, že právě širší možnosti, kterou s sebou internet přináší je nebezpečným nástrojem podporujícím šíření extremismu. Pokud je

příznivec této ideologie vhodné vybavení, tak jej lze těžko potom vyhledat a zastavit. Ale toto je otázka pro analytiky ze speciálních útvarů kriminální policie. Výše uvedené vede k závěru, že i v otázkách šíření extremismu dochází v posledních letech k přesunu této problematiky z ulic do tzv. kyberprostoru.

Dílčí závěr

Jako i mince, která má rub a líc, můžeme říci i o extremismu. Jeho základní rozdělení je na levicový a pravicový. Ve slově „extrémní“ můžeme vidět už v samotném rozdílu těchto odvrácených stran. Levicový se snaží o nastolení tzv. uspořádaném chaosu, ve kterém je si každý rovný a každý je svým pánem, což nelze, protože by si každý bral a nic nedával, uznával by jen své osobní právo a práva jiných byl bral pouze v potaz., což by docházelo ke stálým střetům, konfliktům a to by byla přímá cesta k sebe-destrukci. Naproti tomu pravicový extremismus usiluje o absolutní kontrolu, řád, jasná pravidla, která by však vedla jen a pouze k zamezení lidských práva a genocidám, protože si tato teleologie vyžaduje naprostou čistotu rasy, víry kultury. Proto je většina státních zřízení demokratických, protože si lidé stále uvědomují, jak cenné je mít spoustu svobody za cenu toho mála omezení, která jsou dána ústavami a jinými platnými právními předpisy.

Kdybychom měli ze zajímavosti porovnat historii dvou nejzákladnějších odnoží extremismu u nás, anarchismu a neonacismu, tak zjistíme, že vlastní radikální útoky pod záštitou anarchismu ve světě sahá až do 16 stol. U nás se projevovali anarchisté v podobě národního obrození už v 19. století, kdežto první opravdové nebezpečí z pravicového hlediska začalo v 30 letech 20. Stol vzniknutím fašismu v Itálii a nacismu v Německu. Tehdy snažně rozšla myšlenka jedné rasy, jednoho národu. Pravicoví příznivci naproti tomu čerpají z mnohem hlubší historie než levicový. Např. čeští neonacisté čerpali

V současnosti mohu konstatovat, že se státní správa dosti přičinila tomu, aby zamezila dalšímu rozšiřování extremismu. Jako typický případ lze uvést Dělnickou stranu, která používala propracovanějších metod, jak se lidem dostat více pod kůži. Už z názvu nás musí napadnout, že občany představitelé této strany přesvědčovali o tom, že oni jsou zde právě pro obyčejný lid, že oni jsou zde pro to, aby zamezili kupříkladu vyplácení dávek rómským spoluobčanům, kteří se podle všeho nepodíleli na rozvoji ekonomiky našeho státu apod. A mnoho dalších podobných přesvědčovacích praktik.

Podstata neopomenutí této strany je ve faktu, že tato strana byla napojená na neonacistické frakce, což bylo doloženo nespornými důkazy u Nejvyššího správního soudu v Brně, který na tuto skutečnost reagoval okamžitým zrušením této strany. Zmíněná kauza byla mnohokrát probírána médií, kdy dokonce docházelo na názory, že Ministerstvo vnitra ČR zasáhlo pozdě, a že k zrušení strany mělo dojít již dříve. Dle mého názoru, jelikož žijeme v demokratické společnosti, nelze zasáhnout dříve proti právům a svobod, dokud nejsou

obvinění opodstatněná, tedy pokud není dostatek důkazů. Státní správa tehdy zasáhla včas, korektně a adekvátně, což dalo do pohybu některé další kroky k zamezení šíření extremismu.

3 Extremismus ve světě

3.1 Chování při fotbalových zápasech a jiných kulturních akcích

Mezi nejčastější a tedy i masmédií hojně zmiňované projevy extremismu u nás i ve světě patří projevy extremistického chování během fotbalových zápasů a jiných sportovních či kulturních akcích.

Divácké násilí je samostatnou kapitolou extremismu. Rozumí se tím hromadné fyzické agresivní aktivity, v souvislosti s konáním sportovních nebo kulturních akcí, a kterými je způsobena fyzická nebo majetková újma osobám, nebo je narušován veřejný pořádek. Tato oblast extremistických projevů je v současné době v krajích České republiky velice aktuálním tématem, které stojí v popředí zájmu jak Policie České republiky a exekutivních složek, tak veřejnosti a médií, protože se jedná o desítky až stovky jedinců, kteří svým jednáním a chováním v průběhu sportovních a kulturních akcí porušují veškeré morální normy a hodnoty. Porušování právních norem v souvislosti s extremistickou činností, kdy toto jednání naplní znaky skutkové podstaty trestného činu, nebo přestupku nazýváme extremistickou kriminalitou. Organizovaná trestná činnost na úseku extremismu není páchána za účelem získání hmotného zisku.¹⁸

Divácké násilí je naprosto samostatná kapitola extremismu se svými ojedinělými a specifickými znaky. Význam slova hooligans velmi úzce souvisí s diváckým násilím, protože je to slovo, které se dnes běžně užívá k označení fotbalových fanoušků, pro něž je společné a typické vyvolávání a páchání výtržností různých stupňů intenzity, a má svůj původ v angličtině. Pojem hooligan pochází z Anglie, kde se také setkáváme s chuligány poprvé. V překladu znamená totéž co „Rowdy“. Raufbold - neurvalec, sprostáček, výtržník, rváč, uličník, a násilník. (Smolík, 2001)

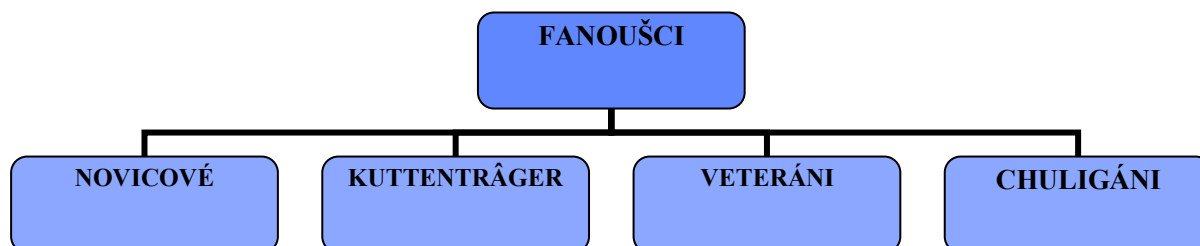
Každé zahájení fotbalové sezóny je doprovázeno zvýšenou pozorností médií. V novinách časopisech, rádiích i televizním zpravodajství jsou denně zveřejňovány pokud možno ty nejbrutálnější a strach vzbuzující záběry nastalých bitek. Střety, rvačky, s policií, pouliční násilí, ničení majetku, vulgární urážky – zvláště ve smyslu hanobení národa, rasy a přesvědčení, propagace směřující k potlačení práv a svobod člověka, jakož i protiprávní jednání jsou v poslední době běžné jevy sportovních utkání, kterým je veřejnosti věnována velká pozornost. Náklady na odstranění následných škod jdoucí z kapes daňových poplatníků

¹⁸ Mareš, Smolík, Suchánek, 2004 s. 31

jsou stále vyšší, a proto se nejen v České republice, ale i v ostatních sousedních zemích v rámci boje proti kriminalitě mluví o tzv. „nulové toleranci“.

Podle Smolíka (2001) fanoušci a chuligáni tvoří jednu homogenní skupinu, jak někdy mylně informuje tisk, ale lze je rozdělit zhruba do čtyř podskupin.

Obrázek 1: Dělení fanoušků dle Smolíka (2001)

Zdroj: vlastní

- **NOVICOVÉ** – Mladí fotbalový fanoušci - ve stáří asi mezi 12. a 16. rokem života, kteří jsou kamarády pomalu vtahováni do světa kolem fotbalu.
- **KUTTENTRÄGER** – ti kteří nosí kutnu – dres, zarytí fanoušci, ztotožňující se svým fotbalovým klubem, za který jsou mnohdy schopni položit svůj život.
- **VETERÁNI** – fanoušci zhruba kolem 25 let – kteří se pozvolna, a s přibývajícím věkem a , mění v „normální“ fotbalové fanoušky.
- **CHULIGÁNI** – podle odhadu některých, tvoří necelých 5% fotbalových fanoušků. Pro tuto skupinu je typické násilí, touha vyvolat srážku s protivníkem za každou cenu.

Níže uvedená tabulka znázorňuje další možné dělení fanoušků, a to jejich obecné dělení podle Mareše (2004) a policejních kritérií.

Tabulka 1: Dělení fanoušků dle policejních kritérií

A fanoušci	mírumilovní fotbalový fanoušci	bez předpokládaných problémů
B fanoušci	potenciální výtržníci	mírné riziko vzniku problémů
C fanoušci	pachatelé násilí	vysoké riziko vzniku problémů

Zdroj: vlastní

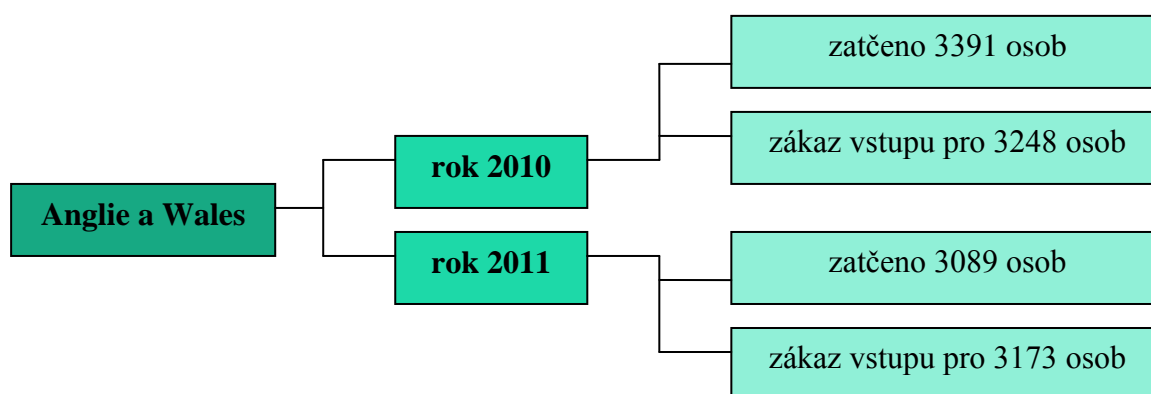
Ve veřejně sdělovacích prostředcích (televize, rádia, noviny, internet) se můžeme setkat s tím, že pro význam slova hooligans je synonymem skinheads nebo nacista. Taková záměna značně zjednodušuje podstatu věci. Politická orientace hooligans jde spíše doprava než doleva, ale v každém případě se nejedná o pravicové extremisty. Zpravidla tvoří hooligans a skinheadi účelová seskupení, pokud jde o vyvolávání rvaček a násilností. Nejedná se o žádný pevný svazek, obvykle se scházejí o víkend k tomu, aby se vyřádili v nějaké potyčce, ale zbytek volného času netráví společně. (Mareš, 2004)

3.2 Současná situace ve světě při fotbalových zápasech a jiných kulturních akcích

Internetový odkaz www.hooligans.cz nám umožňuje udělat si komplexní představu o současné scéně projevů extremismu ve Velké Británii. Přesnost této představě dodávají data zpřístupněná britským ministerstvem vnitra.

Za rok 2011 bylo v Anglii a Walesu zatčeno 3089 osob, což je pokles o 9 % oproti 3391 zatčením z roku 2010. Je to nejmenší počet zatčení od ročníku 1984/85, tedy ročníku který k této problematice přinesl první statistiky. Přitom je nutné poukázat na četnost průmyslových kamer na ulicích Anglie i tamějších stadionech. Počet lidí, kteří mají permanentní zákaz vstupu na fotbal, klesl z 3248 za rok 2010 na 3173 osob za rok 2011.

Obrázek 2: Schéma fotbalových výtržností v Anglii a Walesu za období let 2010 a 2011

Zdroj: vlastní

V 70% zápasů v sezóně 2010/11 nebyl zatčen vůbec nikdo. Na Mistrovství světa v Jihoafrické republice byl zatčen pouze jeden anglický fanoušek. A tak ministerstvo vnitra se opíjí úspěchem, že zákazy vstupu po deseti letech od jeho zavedení "slaví úspěch". Z tabulky

policii vyšlo, že v Premier League jsou třemi největšími problémovými skupinami fanoušci Manchesteru United, Chelsea a Newcastleu United.

Tři nejvíce problematické skupiny v druhé nejvyšší soutěži jsou dle tabulky skupiny fanoušků Leeds United, West Ham a Cardiff City. Všechna utkání Anglie a Walesu navštívilo necelých 37 miliónů diváků. Diváků z tohoto počtu bylo zatčeno méně než 0,01%. Ve Skotsku je situace odlišná. Ze 33 zákazů za rok 2010 vzrostl počet na 84 zákazů v roce 2011. Dle mluvčího skotské vlády je to dáno tím, že vznikla nová policejní jednotka a že vláda kladla důraz na to, aby se policie zaměřila tímto směrem.¹⁹

3.3 Příčiny vzniku projevu extremismu při fotbalových zápasech a jiných kulturních akcích

Kde hledat příčiny násilného chování mezi fanoušky? Obecně lze konstatovat, že tento problém je typický pro mládež a tzv. mladší dospělé. Jaké jsou životní situace dnešní mládeže? Ve většině případů končí školní docházku v 18 letech a není nucena nastoupit do zaměstnání, aby si opatřila prostředky na základní potřeby. Většinou disponují nadměrou volného času. Možnost, jak ho využít, jsou ale silně omezené, volně přístupných zařízení pro využití volného času je stále méně, nehledě na to, že tráví nečetně mnoho času v hernách, různých non-stop barech či jiných restauračních zařízeních, kde se vedle shromažďování těchto jedinců také rozvíjejí další sociálně patologické jevy související s tématem. V neposlední řadě také rodina v tomto ohledu plní stále méně svou úlohu.

V současné společnosti výrazně působí faktor sociální nejistoty. Odpovědnost za sociální postavení je přenesena na občana. Pokud se společnost dostane do krize, vyrovnává se pocit sociální nejistoty sdružováním se v radiálních komunitách, jejichž prostřednictvím lze nahradit chybějící pocit bezpečí jako jednu za základních lidských potřeb. Jak bylo zjištěno, k radikálním řešením jsou více náchylní mladí lidé s nízkým vzděláním a malými možnostmi uplatnění na trhu práce. Když pak necítí sociální sounáležitost, nabývá na významu příslušnost k určitému společenství lidí a kategorizuje se podle rasy, barvy pleti, pohlaví, věku, národa apod. Tento výběr bývá v přímé vazbě k domnělým příčinám neúspěchu. S tím souvisí i další z faktorů, faktor absence náležitosti = sociální exkluze. Je oslabena funkce rodiny

¹⁹ Hooligans: Server pro fotbalové chuligány, ultras a fanoušky. *Hooligans.cz* [online]. 2011 [cit. 2012-1-12]. Dostupné z: www.hooligans.cz

a důsledkem mohou být krize manželství a konflikty mezi dětmi a rodiči. Pro mladého člověka s nízkým vzděláním a neperspektivní budoucností je obtížné se do takové společnosti začlenit a tak hledá náhradu ve skupině podobně postavených lidí. Z toho důvodu jsou v hnutí skinheads hlavním pojátkem kamarádství a pospolitost ve formě gangů a různých part. Pokud však dojde v této komunitě ke zradě, je to trestáno vyloučením, které je doprovázeno ublížením na zdraví.

„Mladí lidé vyhledávají extrémistická hnutí, protože jim nabízejí:

- *nové kamarádství, nálezení k sobě rovným a pospolitost;*
- *zprostředkují jim pocit, že stojí ve středu dění, které je lepší než v reálné společnosti; ve kterém najednou převyšují ty, kteří jsou vně hnutí;*
- *konkrétní situaci, zprostředkovávají pocit bezpečí a vlastní velikosti;*
- *zbavují potřeby myšlení a nahrazují schématem hodnocení „přítel – nepřítel“, ve které dává legitimní důvod k použití násilí;*
- *realizují jednotu slov a činů.“²⁰*

²⁰ Chmelík, 2001 s. 25

Dílčí závěr

Jako jedny z prvních, po explozi fotbalového násilí v šedesátých letech, si získaly pozornost psychologizující koncepce, které kladly vinu za násilnosti agresivním a nepřizpůsobivým jednotlivcům přítomným v jistém počtu v každé populaci a vnímaným jako provokatéři, pro které byl fotbal prostředím k agresivnímu řešení vlastních frustrací a patologických násilných sklonů, než-li jako forma jisté relaxace. Vhodným řešením bylo přísné oddělení takovýchto příznivců od „normálních diváků.“

Tyto závěry však byly později víceméně odmítnuty, neboť mezi fotbalovými výtržníky bylo identifikováno množství lidí, kteří rozhodně nemohli být považováni za osoby sociálně nepřizpůsobivé a abnormálně temperamentní a násilnické.

Zdá se, že nejobecnější myšlenkovou platformou vysvětlující fotbalové chuligánství se staly teorie nazírající na tento fenomén z hlediska subkulturních souvislostí – hooligans počali být zkoumáni jako další specifická subkultura. (hooligans-fotbal.blogspot.com)

Lze tedy říci, že společnost v současné době dosáhla celkem značného pokroku tím, že umožnila jurisdikci, aby se vypořádala efektivněji s násilníky a to například tak, že byly zřízeny na fotbalových stadionech soudní místnosti, ve kterých je obvykle jeden samosoudce, který zadrženému výtržníkovi ve zkráceném přípravném řízení vyřkne verdikt, nabývá platností vynesemím rozsudku, což je podle mne velmi značný pokrok v postihu těchto výtržníků. Ale abychom takovéto soudní rychlo-tribunály nemuseli zřizovat, musíme v první řadě těmto přečinům předcházet prevencí a to už od samého zárodku, čímž myslím začít u rodiny, školy, společnosti, do povědomí toho, že za tyto přečiny může přijít přísný trest, celkově tedy zakořenit morální hodnoty do mysli právě této problémové skupiny, aby si každý jedinec sympatizující se životem plným násilí a nenávist uvědomil, že existují jiné cesty.

4 Extremistické skupiny současnosti

4.1 Pravicové extremistické skupiny

„Nejčastějším a nejvýraznějším představitelem pravicového extremismu je hnutí SKINHEADS. Hnutí Skinheads jako takové se objevuje ve vyspělých státech počátkem 80. let. Vzhledem k tomu, že příslušníci tohoto hnutí-gangu nosili pevné boty „martensky“ byli dlouho dobu označováni jako „boot boys“. Jednalo se převážně o mladé chlapce dělnického původu, jejichž zájmy byly velmi prosté. Šlo o pití alkoholu, hlavně piva, z něhož se postupně stal kultovní nápoj, časté návštěvy hospod a rockových klubů, rvačky a návštěvy fotbalových zápasů. Byli velmi tvrdí a společensky nepřizpůsobiví. Nesnášeli narkomany, studenty, hippie, opovrhovali vzděláním. Jejich typický znak vyholená hlava vzniká v tomto období. Postupně dochází k odklonu od původních ideálů. Vzniká ideologie WHITE POWER - BÍLÁ SÍLA, která se otevřeně hlásí k nacionalismu. Čeští neonacisté se nejčastěji inspirovali Mussolinim a generálem Gajdou. Skoro všichni příslušníci těchto hnutí se sdružují a registrují v občanských hnutích a organizacích. V současné době jsou již uváděné atributy jako vyholená hlava, vysoké boty a různé zástupné znaky hnutí Skinheads skrývány. Příznivci hnutí se dostávají k soudům, na policii a před úřady zcela běžně a i záměrně normálně oblečení. Co však zůstává je jejich skinheadské přesvědčení, názory ideologie.“²¹

První organizovanou skinheadskou organizací u nás byla pražská rasistická skupinka Betford (dle jednoho z amerických zakladatelů Ku-Klux-Klanu Nathana Betforda Forresta). Brněnská větev této výhradně skinheadské organizace nesla zase název Forrest. Díky různorodé profilaci jednotlivých odnoží hnutí skinheads se tyto skupiny v roce 1991 rozpadly.

V pravé části extremistického spektra zaujímají výrazný prostor nacionalisté, jejichž typickým společným rysem je upřednostňování národnostního principu před občanským. Odmítají rovné uplatňování lidských a občanských práv a v jejich programech se objevují otevřené nebo skryté prvky rasismu, antisemitismu a xenofobie. Poznávacím znakem nejextrémnějších hnutí na samém konci pravého spektra jsou hesla o „rasové válce“ nebo „etnické čistotě“. Svě místo zde mají kulty „národa, „krve“ a „země“, které kladou důraz na národ a rasu ve spojení s jejich historickým teritoriem. Vyznavači zmíněných kultů a hesel se často zcela nepokrytě hlásí k dědictví německého nacismu a italského fašismu, tedy

²¹ Chmelík, 2001 s. 20

k militantně nacionalistickým a rasistickým hnutím, která si dala za celkový cíl svržení stávajících politických režimů a převzetí státního aparátu. Společným jmenovatelem těchto militantně nacionalistických skupin je přesvědčení o nadřazenosti určité skupiny lidí - rasy, víra v potřebu silného vůdce a vnímání násilí jako očistné síly. Za svůj cíl považují silný, nezávislý stát s rasově čistou společností, silným vůdcem a pevným řádem, jehož narušení je třeba tvrdě a nekompromisně trestat. Opodstatněnost své existence vidí v předurčeném poslání. Poslání za vyčištění světa od „nečistých“ a nastolení dokonalého řádu.

„Čeští skinheads se orientují zejména ultrapravicově. Ultrapravicáky lze rozdělit na neonacistické, nacionalistické a fašistické skupiny. Fašistické odnože používají ideologii fašistické Itálie. Naopak nacionalistické odnože se spíše zaměřují na stát a pořádek v něm. Odmítají antisemitismus. Pomalu mizí vnější znaky typické pro dřívější skinheads tj. holá hlava a pro ně typické oblečení - bomber a vysoké boty. Jejich členové se sdružují v různých organizacích, které se snaží zapadnout a na první pohled nevyčnívat z řady. Postupně prosazují svoje názory, které prezentují jako „to nejlepší pro stát a národ“.“²²

Jako zajímavost bych chtěl uvést novinový článek ze dne 13.2.2012 z internetového portálu Novinky.cz, který nám vykresluje, jak je zejména pravicová část extremismu dnes rozšířená a jaké nejrůznější podoby může mít:

Detektivové z policejního Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu ÚOOZ zahájili v těchto dnech trestní stíhání 15 žen ve věku 21 až 32 let kvůli podezření z podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka. Ženy jsou stíhány na svobodě. Podle policistů se ženy dopouštěly trestné činnosti nejméně od roku 2007.

„Detektivové je viní z toho, že se jako členky neregistrovaného neonacistického hnutí Resistance Women Unity (RWU) celkem ve 13 případech podílely na organizaci, personálním a materiálním zajištění a uspořádání různých akcí, na zajištění výroby, výrobě a distribuci materiálů propagující hnutí RWU,“ řekl mluvčí útvaru Pavel Hanták.

Propagace probíhala v průběhu akcí uspořádaných pro příznivce krajní pravice. Pozvánky a reporty z akcí RWU pak zveřejňovaly na internetových stránkách.

„V případě prokázání viny hrozí ženám až osmileté tresty odnětí svobody,“ řekl Hanták.

²² Šiler, 2010 s. 6

Neregistrované neonacistické hnutí Resistance Women Unity je ženskou odnoží neregistrovaného neonacistického hnutí Národní odpor. RWU ideově navazuje na obdobné ženské organizace Hitlerovského Německa do roku 1945 s ideovým podtextem rasové výlučnosti árijských žen.

Zde je zřejmé, že bychom si všichni měli uvědomit, kam až sahá tento nebezpečný patologický jev a varovat tak všechny občany, aby se mohlo právě u nich začít s efektivní prevencí a zamezit tak dalšímu šíření.

Symbolika pravicového extremismu

Prapůvod sahá až k principům extrémů a umírněnosti v dílech antických autorů a k pravolevé orientaci politiky formálně vzniklé v porevoluční Francii, na přelomu 18. a 19. století (Backes, 2007). „*Ve slovnících se však vlastní termín extremismus v kontextu politologie neobjevuje dříve než ve 2. polovině 20. století*“²³ a s oporou v níže uvedených poznátcích lze tedy předeslat, že diskuze o „extremismech s přívlastky“ je pro tuto oblast typická od samého prvopočátku.

Obrázek 3: Symbolika pravicového extremismu

a) vojenský znak – železný orel

b) neonacistický znak současnosti

²³ Mareš, 2003 s. 20

c) Železný kříž

d) znak jednotek SS

e) říšská vlajka

f) neonacistický znak současnosti

4.2 Levicový extremismus

Levicově extremistické skupiny jsou oproti skupinám pravicovým více spjaty s realitou. V rámci konkrétních, společenských a politických podmínek, berou své úsilí a cíle smrtelně vážně, a to tedy jako boj a neustálou revoluci. Jsou ochotni čekat na vhodnou situaci a připravovat se na takový moment konspirativně.

V diametrálním rozporu s demokratickými principy jsou – stejně jako u pravicových extremistů – také programy, postoje a aktivity vycházející z levé části extremistického spektra. Významné místo zde zauímají vyznavači marx-leninské revoluční ideologie, vyzývající k diktatuře proletariátu, tedy k organizovanému, systematicky uplatňovanému násilí, jehož smyslem a cílem je likvidace aktivních odpůrců i veškeré možné názorové opozice.

Součástí levicového extremismu je i tzv. anarchoautonomní hnutí, které spojuje anarchisty s příznivci tzv. autonomního neideologického proudu, odmítajícího respektovat jakýkoliv společenský řád, hierarchie a jeho struktury. Cílem anarchoautonomů je odstranit stát a vytvořit prostor zcela zbavený všech autorit, pravidel. Takový systém by ovšem ve svém důsledku nebyl schopen zajistit svobodu a lidská práva.

„Dominantní náplní činnosti této části levicově extremistické scény zůstávaly nadále útoky proti pravicovým extremistům, přičemž jejich agresivita a intenzita byla vyšší než v minulosti. Levicoví extremisté často útočili jako první a mnohdy napadali i umírněné

*ultranacionalisty a osoby, které nebyly na střet připraveny. Tyto akce militantních levicových extremistů byly zpravidla dobře naplánované, s využitím informací získaných monitoringem pravicových extremistů.*²⁴

Militantní levicoví extrémisté se takto, aspoň navenek, snažili oprostít od značení výtržníků, kteří proti pravicovým extremistům vystupují pouze za použití násilí. Inspirováni krajní pravicí, která, s cílem si vybudovat jistou pozici se v české společnosti, se snaží navenek působit legálně. Levicoví extrémisté se několikrát pokusili na své akce přilákat i běžné občany, aby se mohli prezentovat jako seriózní odpůrci pravicových extremistů.

K dalším z hlavních levicových odnoží jsou nebolševické skupiny a strany. Cílem těchto skupin je zpravidla znovuoobnovení totalitního komunistického systému s vedoucí úlohou komunistické strany stalinského typu. Současná situace je podle nich krize společnosti. Jako jedinou pokrokovou alternativu ke společenskému vývoji vidí právě v leninsko-stalinistickém pojetí vývoje. Jako klasičtí představitelé bývají uváděny: Komunistický svaz mládeže a Vlastenecké sdružení antifašistů (Antifa), která podporuje státy podezřelé z mezinárodního terorismu (vzorem pro ně jsou státy s komunistickým zřízením typu Severní Koreje, Kuby) a Strany československých komunistů.

*„Jako příslušníci levicového politického extremismu bývají označováni zejména ANARCHISTÉ, REDSKINS (jsou příslušníky hnutí skinheads), některé skupiny legálních politických stran: např. komunisti aj., SQUATEŘI, někdy též militantní ekologové a ochránci zvířat a zatím málo rozšíření ekoteroristé.*²⁵

Za pachatele teroristických útoků byli v zahraniční považováni zejména levicově zaměřené extremistické skupiny. Aktivita právě levicově zaměřených extremistických skupin se oproti jiným částem světa v Evropě rapidně snížila. Terorismus se tak ovšem stává projevem nově i pravicově zaměřených extremistických skupin či náboženských sekt (příkladem může být teroristický útok v tokijském metru nebo září 2001 v Americe). Nyní, po prudkém růstu teroristických projevů, který proběhl v 70. letech a následně po letech relativní stagnace těchto forem extremistických projevů v devadesátých letech, se terorismus hlásí opět ke slovu, a to nejen v Evropě, ale i v dalších částech světa.

²⁴ Strategie boje proti extremismu 2009, s. 12

²⁵ *Kriminologické a právní aspekty extremismu* [online]. 1999 [cit. 2011-11-22]. ISBN 80-86008-59-2. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/233.pdf>

„S terorismem jsou spojeny nejnebezpečnější projevy extremismu. Avšak terorismus sám nelze jednoznačně přiřadit k výše vyjmenovaným ideologiím extremistických skupin a teroristy k vyjmenovaným skupinám a hnutím.“²⁶

Avšak abychom pochopili co je vlastně anarchie a s čím souvisí, se budu věnovat v následujících odstavcích, kde se budu snažit vysvětlit tento další patologický jev. *Anarchismus je politická ideologie usilující o vytvoření společnosti bez sociální, ekonomické a politické hierarchie a jiných forem nadvlády člověka nad člověkem. Anarchisté odmítají pojmy stát, vláda, parlament, monarchie, republika, kapitalismus, fašismus. Výraz anarchismus je odvozený z řeckého slova ἀναρχος, anarchos, znamenající bez vládců, složeného z předpony ἀν-, an-, znamenající bez a ἄρχή, archos, znamenající vládce či vůdce. Výraz "anarchia" pak znamená stav bez (utlačovatelské) autority.“²⁷*

Symbolika levicového extremismu

Vzhledem k historickým skutečnostem, že se nekonal žádný proces s levicově zaměřenými aktivisty, vůdci komunismu, diktátory, nebo mocnostmi jako to bylo v Norimberském procesu, kde byly zakázány pouze pravicové ideologie a jejich symbolika, nestíháme v současné době symboliku. (Symbolika, jak pravicová tak i levicová, je zakázána v Maďarsku).

Nejčastěji používaným anarchistickým symbolem je písmeno „A“ v kruhu. Nejvíce se vyskytuje na oblečení anarchistů, punkerů a alternativní mládeže v období vzdoru. Anarchisté také často používají červeno-černou vlajku, kde červená barva značí revoluci, krev a socialismus, a černá barva anarchii.

Zdroj: www.antifa.cz

²⁶ Marešová a spol, 1999 s. 12

²⁷ Anarchismus. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-10-01]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Anarchismus>

4.5 Další dělení extremismu

Terorismus

Marešová ve své práci „Kriminologické a právní aspekty extremismu“ charakterizuje terorismus jako použití násilí či výhrůžky k vytvoření stavu bázně, k politickému účelu aj., které mají sloužit k vydírání, nátlaku, zastrasování nebo jsou následně příčinou změny chování jednotlivců či skupin. Mezi metody terorismu tedy řadíme:

- únosy a zadržování rukojmí;
- pirátství nebo sabotáže;
- atentáty;
- politické vraždy;
- střelba;
- fingované hrozby;
- nezacílené pumové útoky;
- požáry;
- únosy dopravních prostředků apod.

Ve výše uvedené parafrázi nejde o definici terorismu, ale o popis činností, které pojem terorismu naplňují, bez důrazu na motivaci, která k takovým projevům vede. Všechny vyjmenované činnosti jsou nejen trestné podle trestních zákonů všech zemí, ale patří mezi nejzávažnější a společensky nejnebezpečnější trestnou činnost vůbec.²⁸

„Odborné prameny často vymezují terorismus jako destruktivní extremismus a definován jako cílevědomé použití organizovaného násilí (teroru) nebo pohrůžky takovým násilím proti nezainteresovaným osobám (majetku) za účelem dosažení politických, kriminálních nebo jiných cílů. Terorismus lze považovat za formu psychologické války, vedené proti státním orgánům malou ilegální skupinou.“²⁹

²⁸ Marešová a spol, 1999 s. 12

²⁹ Chmelík, 2001 s. 25

Náboženský extremismus

*„Jako **náboženský extremismus** (pokud už je takový pojem užit) je ve studii chápáno takové jednání členů či příznivců náboženských skupin (sekt), příp. náboženských hnutí, ovlivněné jejich náboženským zaměřením, které se projevuje násilím nebo jiným závažnějším porušováním právního řádu nebo, výjimečně, takové chování, které bývá označováno jako sociálně patologické či sociálně nežádoucí.“³⁰*

Náboženskou sektou je pak podle mnohých zdrojů chápáno uzavřené seskupení osob vyznačující se stejným náboženským smýšlením (obvykle se jedná o církve odštěpené od učení již zavedených církví, často se jedná o nově vytvořené církve). Takto specifikovaná skupina často vytváří pevně organizovanou vnitřní strukturu, která se vyznačuje až absolutistickými nároky na submisivnost svých členů a nekriticky hlásající jisté společensky nepřijatelné názory a zásady. Tato sekta se pro společnost stává nebezpečnou v okamžiku, kdy své členy směřuje k takovému vzdání se individuality, která má za následek absolutní závislost na této skupině a jejích vůdcích (důsledkem může být změna osobnosti a často i autodestrukce daného člena) Další nebezpečí hrozí pokud sekta při prosazování svých požadavků, názorů a cílů používá psychickou manipulaci násilné jednání či jiné sociální nežádoucí jednání vedoucí ke zničení již vytvořených společenských hodnot.

Důvodů ohrožení je samozřejmě více a je nutné, proti tomuto sociálně patologickému jevu zakročit. Největší nebezpečí, které je u všech sekt zřejmé, je nebezpečí pro děti, které v prostředí sekt vyrůstají. Působení sekty na mladého člověka má nedozírné společenské, psychické, ale i zdravotní důsledky. Průvodním jevem je nechut' rodičů posílat děti do školy. U Svědků Jehovových se týká i ohrožení života a zdraví (odmítání transfuze krve). Nejzávažnější nebezpečí hrozí zejména u satanistů, kde tato jednání přecházejí do kriminálních deliktů spojených s rituály sekty (obětování zvěře dětí, žen).

Samostatná kategorie je nebezpečí v hospodářském sektoru - průnik členů sekt do podniků s cílem chopit se vedení podniku, nebo alespoň získat rozhodný vliv. To je typické zejména pro scientology. Pro zajímavost, mezi jejími současnými členy patří např. hollywoodský herec Tom Cruise. Politické intriky, daňové úniky, podvody a další protispolečenské aktivity jsou typické pro řadu sekt.

³⁰ Marešová a spol, 1999 s. 13

„Náboženské skupiny (sekty) působící na území ČR lze zhruba rozdělit na ty, které vznikly v zahraničí, ale mají působnost i na našem území, a na ty **domácí provenience**. Mezi těmi prvními můžeme jmenovat např. Církev sjednocení - MOONISTY (Společenství Ducha svatého pro sjednocení světového křesťanství), Scientologickou církev (SCIENTOLOGY/DIANETIKY), Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů - MORMONY, SVĚDKY JEHOVOVI (Náboženská společnost Svědkové Jehovovi), Rodinu (Rodina lásky), dále náboženské uskupení Hare Kršna. Křesťanskou společnost Slovo života, SATANISTY a další.“³¹

Mezi sekty, jejichž založení se uskutečnilo na našem území, je možné uvést jednu z těch známějších, a to sektu tzv. IMANUELITŮ (Poselství grálu). Tato sekta je považována za značně nebezpečnou. Ve spojitosti s touto skupinou docházelo k častému páchání trestné činnosti. Mezi mnoha dalšími takovými sektami lze uvést např. MOST KE SVOBODĚ, DĚTI SLUNCE (sektu žijící ve Světlíku na Šumavě), atd.

³¹ Marešová a spol, 1999 s. 13

Dílčí závěr

Terorismus, jako nejnebezpečnější hrozba, se nedotýká jenom jednotlivých částí světa, ale globálně nás všech. Skrývá se ve všech druzích a formách extremismu. Je zákeřnější v tom, že nikdy nemůžeme čekat, odkud přijde další úder. Údery terorismu totiž nejsou verbálního, ani násilného rázu, ale smrtícího, při kterém přichází desítky lidí denně o život.

A proč? Pro „pouhé“ odlišnosti jak už kulturní, rasové, či náboženské. Pak zde máme terorismus vyloženě za účelem obohacování se, vykořisťování druhých. Mluvíme o pirátství, únosech a sabotážích. V tomto případě za pomoci mezinárodních dohod lze společnými silami bojovat proti této konkrétní formě. Kroky těchto vykořisťovatelů lze předpovídat, lze je vystopovat, lze je porazit, ale jen společně s ostatními národy.

U náboženského extremismu je to jinak. Hrozící nebezpečí si musí uvědomit společnost, ve které sektářství jen rozkvétá, sama. Sama musí vyvodit opatření, která by ochránila ty nejzranitelnější z nás – děti. Náboženský extremismus, konkrétně sektářství, si velmi dobře uvědomuje, jak důležité jsou děti pro další rozvoj jejich víry. Jak kontrolovatelná může být jejich výchova a přesvědčení v jejich „věc“. Protože stejně jak u nás, tak i ve většině států Evropy funguje pluralitní demokracie, tedy i svoboda projevu a víry, nelze zasahovat do přesvědčení těchto sektářů, avšak až do té doby, než dojde k hrůznostem v jejich komunitě. Ale to už je většinou pozdě a zasahující orgán se jen může ptát sám sebe, proč se nezasáhlo dříve. Je tedy na nás, jak se postaráme o to, aby ideologie náboženských extremistů nebyly přiživovány.

5 Řešení a prevence problému extremismu

Níže je uvedeno devět důvodů, proč Ministerstvo vnitra a policie bojují proti extremistům s takovou razancí a důrazem. Zmíněné důvody neplatí paušálně pro všechny druhy extremismu. Jiné hrozby vyplývají z aktivit pravicových, levicových, nebo náboženských extremistů.

Extremisté:

- Oslabují demokracii a mohou ji zničit.
- Nerespektují koncept základních lidských práv.
- Kazí České republice renomé v zahraničí.
- Narušují veřejný pořádek (neplatí pro všechny druhy extremismu).
- Cíleně šíří strach mezi skupinami lidí, které nezapadají do jejich ideologie (neplatí pro všechny druhy extremismu).
- Stojí za násilnými činy z nenávisti, včetně vražd (neplatí pro všechny druhy extremismu).
- V případě získání moci rozpoutají teror (neplatí pro všechny druhy extremismu).
- Urážejí oběti totalitních režimů a oběti extremistické trestné činnosti (neplatí pro všechny druhy extremismu).
- Zvládání extremistických akcí je nákladné. Vynaložené prostředky by bylo možné použít na skutečné a demokratické řešení problémů, které jsou extremisty v jejich propagandách často zneužívány.

5.1 Prevence

Ministerstvo spravedlnosti i nadále sleduje plnění úkolů stanovených vládními usneseními. Trestné činnosti s rasovým podtextem je věnována soustavná pozornost při pololetních a ročních vyhodnocení činnosti soudů. Problematika je sledována rovněž průběžně i v rámci konkrétní dohledové činnosti Ministerstva spravedlnosti ČR a při prověrkách plynulosti vyřizování trestních věcí.

Probační a mediační služba ČR od počátku své existence (1.1.2001) provádí pravidelná statistická vyhodnocování činnosti středisek PMS a v jejich rámci vyhodnocuje také situaci z hlediska zapojení PMS do řešení trestních případů spojených s extremismem.

Z dosud zjištěných údajů vyplývá, že střediska PMS v oblasti trestné činnosti spojené s extremismem evidují jen minimální počet případů: v letech 2001 – 2007 to představuje cca 0,2 - 0,3% z celkového počtu případů. (Marešová, 2003)

Ministerstvo spravedlnosti v roce 2001 vypracovalo Koncepti probačních a mediačních činností v rámci boje proti extremismu, jejíž úkoly se pracovníci PMS snaží plnit. Z průběžných informací z praxe probačních úředníků a asistentů vyplývá, že pracovníci PMS s pachateli a oběťmi rasisticky motivovaných trestných činů pracují jednak v průběhu přípravného řízení a dále v průběhu vykonávacího řízení v rámci výkonu obecně prospěšných prací a rovněž i dohledu. V rámci výkonu dohledu úředníci s pachateli tohoto typu trestné činnosti pracují individuálním způsobem, zařazení pachatelů do sociálního nebo jiného programu je zcela výjimečné. Práce PMS s pachateli těchto trestných činů odráží aktuální situaci v praxi - v současné době v praxi neexistuje žádný specializovaný skupinový program pro pachatele rasisticky motivovaných trestných činů.

Akreditační programy

V roce 2007, po dvouletém „pilotním“ období, 36 byly zahájeny řádné akreditace pro poskytovatele probačních programů na období tří let. Tyto akreditované probační programy byly v souladu se zákonem č. 218/2003 Sb., zapsány do seznamu probačních programů vedeného Ministerstvem spravedlnosti ČR. Žádný z nich však není zaměřený pouze na extremistické chování. Jsou ale mezi nimi takové, které se skupinově či individuálně zaměřují na rizikové jevy v chování a v jednání pachatelů, případně určitých věkových skupin, a to zejména mladistvých a mladých dospělých. V rámci těchto programů jsou pak jejich účastníci vedeni jak uvědomění a odpovědnosti, tak k vytvoření alternativních forem chování ve vztahu k extremistickým projevům a postojům.

Jedná se zejména o motivační a učební programy zaměřené na osoby po výkonu trestu odnětí svobody, mladistvé pachatele trestných činů. Cílem projektu“ Motivační a učební programy pro osoby s kriminální minulostí jako opatření ekonomické a sociální integrace a prevence recidivy“, který realizuje Sdružení pro probaci a mediaci v justici (SPJ) a kde je PMS partnerem, je přispět k ekonomické a sociální (re)integraci osob s kriminální minulostí, konkrétně osob ve výkonu trestu odnětí svobody (VTOS) před propuštěním, osob propuštěných z VTOS, podmíněně odsouzených a mladistvých pachatelů trestných činů, a zvýšit šanci těchto osob nalézt a udržet si zaměstnání a vyhnout se opakování trestné

činnosti. V rámci projektu probíhá také výběr a školení lektorů motivačních a učebních programů, výběr vhodných klientů do programů.³²

Zahraniční zkušenosti

Ze zahraničních zkušeností z práce s pachateli rasisticky motivovaných trestných činů vyplývá, že více než skupinová forma práce se osvědčuje individuální přístup. Vytváření specifických programů zaměřených na změnu chování pachatelů trestných činů spojených s extremismem se podle dosavadních zkušeností nejeví jako efektivní způsob práce, neboť je obtížné v takové skupině dosáhnout změny v postojích a chování těchto pachatelů.

„Současná praxe ze zemí jako je Severní Irsko, Nizozemí nebo Austrálie prezentuje jiný přístup v práci s pachateli rasisticky motivovaných trestných činů - řešení složitých konfliktních situací se orientuje na využívání nástrojů restorativní justice, kterými může být mediace a dále pak i rodinné skupinové konference (prováděny např. v Kanadě nebo na Novém Zélandu). Tento model je využíván zejména proto, že není zaměřen pouze na osobu pachatele, ale i na poškozeného a přispívá k zohlednění potřeb a zájmů komunity, kde k trestnému činu spojenému s extremismem došlo. Další osvědčenou zkušeností ze zahraničí je fakt, že k řešení trestné činnosti s extremistickým podtextem se přistupuje formou realizace cílených projektů, které předpokládají úzkou součinnost policie, státních zástupců, soudců, probačních pracovníků a doprovodných sociálních služeb.“

5.2 Zamezení šíření extremistických ideologií

Oblast kurikulární

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydalo Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (dále RVPZV), který stanoví rozsah povinného učiva. V souladu s RVPZV školy zpracovávají své vlastní pedagogické dokumenty - školní vzdělávací programy. Výuku dle výše uvedeného RVPZV školy zahájí od 1.9.2007. Problematika lidských práv, multikulturního vzdělávání a výchovy k toleranci je explicitně obsažena ve vzdělávací oblasti „Člověk a společnost“, zaměřené na utváření pozitivních občanských

³² Ministerstvo vnitra České republiky. [Http://www.mvcr.cz/](http://www.mvcr.cz/) [online]. 2010 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>

postojů, upevňování žádoucí hodnotové orientace a integraci znalostí a dovedností z různých oborů, především humanitních. Rozvíjí vědomí přináležetosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, extremistických a xenofobních postojů, dále výchova k toleranci a respektování lidských práv a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí. Vzdělávací oblast „Člověk a společnost“ zahrnuje obory dějepis a výchova k občanství a zároveň se promítá i do ostatních vzdělávacích oblastí a do celého života školy. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na oblast „Člověk a jeho svět“, který přibližuje „svět společnosti“ žákům 1. stupně základní školy. Průřezová témata reprezentují v RVPZV aktuální okruhy problémů současného i budoucího světa a stávají se důležitou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot. (Strategie boje proti extremismu, 2008)

V základním vzdělávání vyčleňujeme tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Enviromentální výchova, Mediální výchova.

Ochrana dětí a mládeže před sociálně patologickými jevy

MŠMT zpracovalo na základě usnesení vlády ze dne 7. dubna 2003 č. 343 Strategii prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství na období 2005-2008 (*dále Strategie*). Základními cíli Strategie na období 2005-2008 je výchova ke zdravému životnímu stylu, rozvoj a podpora sociálních kompetencí, zkvalitnění koordinace a kontroly specifické primární prevence napříč resorty a dosažení vyšší kvality a efektivity prováděných programů. MŠMT každoročně ze svého rozpočtu vyčleňuje cca 20,5 mil. Kč na „Programy na podporu aktivit v oblasti prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství“.³³

³³ Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2007 [cit. 2011-10-28]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2007/extrem06.pdf>

Oblast regionální a národnostní kultury

Role Ministerstva kultury v boji s extremismem, rasismem a xenofobií spočívala v roce 2006, stejně jako v předchozích letech, především v oblasti prevence. Prostřednictvím dotačních programů Ministerstvo kultury podporovalo některé kulturní akce a činnosti, jejichž cílem bylo kultivovat společnost zejména cestou poznávání kultur různých národností a etnických skupin. Jednalo se zejména o takové akce, které byly zahrnuty do dotačních programů, především do programu na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v České republice, na podporu integrace cizinců žijících v České republice a na podporu integrace příslušníků romské komunity. Prolínáním kultur dochází k vzájemnému poznání, obohacení a pochopení, což může vést ke snižování projevů xenofobie či rasismu. (Marešová, 2003)

Podpora kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin, stejně jako v roce předchozím, pokračovala ve smyslu *Strategie účinnější státní podpory kultury v České republice (kulturní politiky)*, schválené usnesením vlády ČR ze dne 28. dubna 1999 č. 401, aktualizované usnesením vlády ze dne 10. ledna 2001 č. 40. V roce 2006 vyhlásilo Ministerstvo kultury již pošesté dotační program na podporu integrace cizinců žijících v České republice. V roce 2006 bylo předloženo 34 projektů, přičemž mezi žadateli opět převažovala občanská sdružení. Státní dotace byla udělena 22 projektům v celkové výši 2 500 000 Kč. Jednalo se o projekty různého obsahu a rozsahu a řada z nich navazovala na projekty podpořené v předminulém a minulém roce. Tyto projekty patřily ve vztahu k případné prevenci rasismu, xenofobie a extremismu k nejvýznamnějším.

5.3 Nová policejní filozofie pro boj s extremismem

Nová policejní filozofie pro boj s extremismem; Antikonfliktní týmy – komunikací proti násilí; Projekt Dovedu to pochopit? – Hrozby neonacismu

Pomáhat a chránit jsou dvě hlavní zásady naší práce, které nás odlišují od militantních extremistů. Zatímco někteří extremisté používají násilí jako prostředek k dosažení svých mocenských ambicí, policie ho může využívat jen k tomu, aby pomáhala a chránila slušné lidi. Zatímco militantní extremisti se nezdráhají použít násilí kdykoli mu to přijde vhod, policista může použít násilí jen v zákonech přesně vymezených případech. Naším cílem je

používat násilí co nejméně. A pokud už se k němu musíme uchýlit, tak jen proti skutečným agresorům.³⁴

Lze tedy předpokládat, že:

- bude následovat pokračování v příklonu neonacistů k dalším konfrontacím s policejními složkami i uskutečňování dalších násilných akcí;
- tyto výše uvedené skupiny budou i nadále usilovat o podporu majoritního obyvatelstva a usilovat o získání sympatií a podpory v problémových lokalitách. Lze také říci, že se tyto skupiny budou snažit vstoupit tzv. na politickou scénu a prosadit se ve veřejném životě.

Jako hlavní možná bezpečnostní rizika lze vnímat:

- pokračující radikalizaci;
- možnou přeměnu virtuálních polovojenských organizací v reálné subjekty;
- snahu o proniknutí do bezpečnostních sborů, především do Policie ČR; akceptaci extremistických idejí širší veřejností. (Marešová, 2003)

Akce na levicové části extremistického spektra se v minulých letech, víceméně soustředily na boj s ideologickými protivníky, byly tedy militantně zaměřeny proti neonacismu a jeho exponentům. Přes určitou pasivitu na levicové scéně byla a zůstává zřetelná:

- snaha osob, které se účastní především akcí neonacistů, jít do násilného střetu;
- nejenom s tímto svým ideologickým protivníkem, ale i s Policií ČR; v souvislosti s touto snahou dochází i v případě ultralevice k ozbrojování. (Marešová, 2003)

Ministerstvo vnitra a policie se snaží vychovávat profesionály, kteří tyto zásady dokáží naplňovat. Tedy policisty, kteří budou umět dobře zhodnotit situaci a správně a citlivě na ni reagovat.

Policie přijala novou filozofii zvládnání bezpečnostních opatření a při hromadných (v tomto případě extremistických) akcích. Pro tento trend je charakteristický neagresivní a nevyzývavý projev, charakterizovaný dvěma zásadami: „3D strategie a „low profile policing“

³⁴ Ministerstvo vnitra České republiky. *Http://www.mvcr.cz/* [online]. 2010 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: *http://www.mvcr.cz/*

Obě zásady leží zjednodušeně ve dvou rovinách:

- Snažit se maximálně zabránit eskalaci násilí. V tomto stádiu je činnost pořádkové policie založena na monitoringu hlídek a vyjednávání Antikonfliktních týmů. Vyzbrojené pořádkové jednotky jsou v této fázi mimo vizuální kontakt s veřejností.
- V případě propuknutí násilí rychle a dynamicky zasáhnout proti jeho původci. Zde se uplatňuje zásada „Get and back“, kdy policisté zadrží konkrétního násilníka a okamžitě opouští místo zákroku.

5.4 Antikonfliktní týmy

Co jsou Antikonfliktní týmy (AKT):

- Je to nová forma preventivního působení za účelem předcházení protiprávnímu jednání, zejména při akcích s účastí většího počtu osob spojených s riziky narušení veřejného pořádku.
- Myšlenka AKT byla objevena v roce 2005 v SRN a v roce 2006 převzata z opatření na technoparty v Berlíně (LOVE PARADE).
- V České republice fungují od roku 2006.
- Využívají se při pochodech, shromážděních, demonstracích (zejména extremistických skupin), při diváckém násilí (zejména doprovody rizikových skupin fanoušků mimo sportoviště), při technoparty (povolených i nepovolených) a při dalších akcích (rizikové sportovně kulturní akce, uzávěry, hromadná neštěstí)
- Jejich základním úkolem je transparentním způsobem prostřednictvím komunikace předcházet agresivnímu jednání osob při policejním opatření.
- „Ákátéčka“ se orientují na stanovené cílové skupiny osob (extremisty, fanoušky, technaře), místní obyvatelstvo, nezúčastněné osoby. Vysvětlují v rámci rozhovorů smysl a účel policejního opatření a konkrétního postupu policie. Upozorňují osoby dotčené opatřením na zákonné povinnosti policie v případě spáchání protiprávního jednání.

- Nosí zpravidla civilní oblečení s reflexní vestou s nápisem „Antikonfliktní tým“, případně čepici s nápisem „Policie“.³⁵

Praktický příklad využití AKT

V březnu roku 2007 zorganizovali pravicoví extrémisté v Blansku demonstraci, kterou chtěli upozornit na údajné neřešené problémy a kriminalitu páchanou Mongoly, kteří pracují v tamní fabrice. Jako obvykle šlo o zástupný důvod a bohapustou lež. Policisté v jejich řadách žádné delikty nevidovali, největším prohřeškem z nedávné doby bylo zabití a upečení ovce na ubytovně. Policie se proto rozhodla použít v té době čerstvou novinku – antikonfliktní týmy. Jejich speciálně proškolení pracovníci se pohybovali mezi místními obyvateli a trpělivě jim vysvětlovali, že Mongolové nejsou kriminálníci. Blanensští záhy ztratili o demonstraci zájem a provokace skončila fiaskem. Mítink proběhl bez incidentů, jediným zadrženým byl opilý muž, který hajloval.³⁶

5.5 Nový zákon o Policii ČR a jeho možnosti

Osoby pravicově zaměřené se obvykle setkávají pod záminkou oslavy narozenin, zapíjení svobody apod., což je bráno jako soukromá akce. Vzniknutím nového zákona o Policii ČR (z.č. 273/2008 Sb.), který nabyl účinnosti 1. ledna 2009, se změnila některá oprávnění policie a to konkrétně vstupování od živnostenských provozoven, které je uvedeno v § 41 tohoto zákona. Toto oprávnění dává policistům možnost vstupovat nejen do prostor určených pro zákazníky, ale do všech prostor, u kterých lze mít důvodně za to, že se v nich zdržují fyzické osoby, a to i po skončení provozní doby. Zákon tak umožňuje vstup i do skladů, kuchyně a jiných prostor, kam před přijetím nového zákona o Policii ČR vstupovat nemohla, neboť tyto prostory nejsou určeny pro zákazníky.

Díky tomuto zákonu došlo k novele některých ustanovení zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím. *„Ustanovení § 7 odst. 4 tohoto zákona stanoví, že účastníci shromáždění nesmějí mít obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jejich*

³⁵ Policie České republiky. *Policie ČR* [online]. 2012 [cit. 2012-01-20]. Dostupné z: www.policie.cz

³⁶ Ministerstvo vnitra České republiky. [Http://www.mvcr.cz/](http://www.mvcr.cz/) [online]. 2010 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>

identifikaci po celou dobu shromáždění. Pokud účastníci shromáždění tuto povinnost nesplní, je možné takovéto shromáždění v souladu s ustanovením § 12 odst. 5 rozpustit.“³⁷

³⁷ Strategie boje proti extremismu 2009, s. 24

Dílčí závěr

Od té doby, co se otázkou extremismu zajímá stále větší počet lidí ve společnosti, se státní orgány jako je Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo vnitra snaží sledovat aktuální situaci, kde se následně svoje preventivní kroky, jak už právní, tak i taktické, snaží efektivně přizpůsobit. Na základě posledního vývoje byly obě ministerstva nucena přijmout různá opatření, jako je založení zmiňovaného Antikonfliktního týmu, jehož koncept převzala česká policie od svých německých kolegů, kteří mají s extremismem značné zkušenosti.

Za Ministerstvo vnitra máme jako současný prostředek pro zmírnění už tak napjatých atmosfér při demonstracích, či jiných shromážděních. Ministerstvo spravedlnosti se zapříčinilo o vznik probační a mediační služby, která se zaslouhuje o to, aby si pachatelé zvláště násilných a majetkových přečinů uvědomily nebezpečnost a nesprávnost jejich činů, které ublížily mnoha lidem.

Zmiňované ministerstva však nejsou jedinými, která se zaslouhují o to, aby hrozbu extremismu eliminovala. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy uvolňuje každoročně desítky milionů korun na vzdělávací programy, která má dětem a dorostu přiblížit skutečné dění probíhající „tam venku“.

A v neposlední řadě samozřejmě Ministerstvo kultury svými preventivními akcemi a činnostmi, které měli více národnostní menšiny přiblížit majoritě. Tyto projekty byly celkem úspěšné a těšily se velkého zájmu ze stran občanských sdružení. Dle mého názoru je velmi přínosné, že se o problematiku extremismu nezajímají pouze represivní složky.

II PRAKTICKÁ ČÁST

6 Praktický postup při řešení problematiky extremismu

Práci policie při extremistických akcích lze shrnout do čtyř principů:

- Chránit slušné lidi.
- Bránit extremistům v jejich nelegálních aktivitách všemi zákonnými prostředky.
- Používat násilí jen minimálně. Zasahovat rychle a efektivně jen proti skutečným násilníkům.
- Využívat antikonfliktní týmy.³⁸

6.1 Rozhovor s preventistou odboru odhalování závažné obecné kriminality ze správy hl. města Prahy.

Jak byste charakterizoval dnešní extremistickou scénu?

Dnešní extremistická scéna prochází svou "renesancí". Po několika úspěšných celorepublikových policejních akcí zaměřených jak proti ultralevici, tak ultrapravicí v posledních letech došlo k útlumu otevřených extremistických projevů, avšak během roku 2011 a i během nynějšího roku je patrný nárůst projevů extremismu. Osoby, které se pohybují na této scéně, tak se poučily z chyb svých nebo svých předchůdců a jejich činnost je sofistikovanější, využívají víc konspirativní metody, technické prostředky, do kterých PČR jen ztěžka v počátečních fázích, zvláště když jsou věci ve fázi prověřování dle ust. § 158 odst. 1 tr. řádu, proniká, dochází k maskování členů extremistických uskupení mezi občanské iniciativy a obecně více využívají nespokojených nálad ve společnosti k vlastní sebe prezentaci a prosazování svých zájmů. Dále se zvyšují i fyzické útoky vůči osobám, které mají jiný názor či jsou minoritní.

Komentář: Dnešním problémem, je tzv. pozitivní diskriminace, což je upřednostňování minority před majoritou. To nahrává současným extremistickým frakcím, které už nejsou nuceny radikálně a otevřeně vystupovat, ale stačí jim pouze přikládat do už tak roztopeného kotle.

³⁸ Ministerstvo vnitra České republiky. [Http://www.mvcr.cz/](http://www.mvcr.cz/) [online]. 2010 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>

Převládá spíše ideologie pravicových extremistů nebo levicových?

Nedá se říct, že by některá z těchto ideologií převládala. Je sice možné, že z hromadných sdělovacích prostředků se veřejnosti může zdát, že je aktivní jen ultrapravice, resp. prezentují se akce související s ultrapravicí (např. akce DSSS, které si velmi často vyžadují přítomnost PČR ve velkém nasazení). Avšak jsou prezentovány v hromadných sdělovacích prostředcích i akce, kterých se účastní osoby napojené na ultralevici, však "prostá" veřejnost neznala minulosti osob, které tyto akce pořádají či se jich účastní, neví, že tyto osoby jsou z řad ultralevice. Nedá se tedy říct, že některá z ideologií převládá, ale co je spojuje, tak je vzestupný trend u obou.

Komentář: Ultrapravice je ve sdělovacích prostředcích více vidět, naproti tomu ultralevice je ve společnosti více latentní, protože její boj se systémem je výrazně propracovanější, rafinovanější. Dá se říci, že vyčkávají.

Co je nebezpečnější pro společnost? Levicový nebo pravicový extremismus?

Opět se nedá rozlišovat nebezpečnost levicového nebo pravicového extremismu. Činnosti jak pravicového, tak i levicového extremismu jsou záměrně nazývány extremismem, neboť jejich aktivity a projevy u obou společně míří a útočí vůči základním ústavním demokratickým principům zakotvených v ústavním zákoně č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění dalších ústavních zákonů. I prostředky dosažení cílů u obou forem extremismu jsou takřka shodné - ovlivňování druhých, využívání nálad ve společnosti, ale i fyzické násilí.

Komentář: Otázka byla položena z důvodu potvrzení hypotézy o tom, že činy zařazené pod extremismem nejsou činy legálními a bezpečnými bez rozdílu.

Jaké další nejčastější druhy extremismu u nás dále evidujeme?

Mimo pravicového a levicového extremismu se dá hovořit, že na území ČR se projevuje i náboženský extremismus, zejména ve vztahu k muslimské komunitě a v poslední době i tzv. sociální extremismus, kdy osoby, které bychom mohli označit za "pachatele" v tomto druhu extremismu, se neztotožňují s myšlenkami krajní levice a pravice, avšak vinou zhoršených socioekonomických faktorů, vinou reforem vlády, vinou chování současných

politických elit jsou znechuceny kroky vlády a jejími činy, jejich chováním a pohrdáním "normálním" občanem, kdy tyto osoby tak začínají mít i existenční problémy, začínají projevovat extremisticky. A pokud vládnoucí elita nebude ochotna s těmito občany (nižší a střední třída obyvatelstva) jednat, schopna kompromisu či vysvětlení svých kroků, je zde zřejmě možnost radikalizace těchto osob, která může vyústit až v projevy fyzického násilí, resp. povede k porušování tr. zákoníku.

Komentář: Zde můžeme vidět podobnost tzv. extremismu středu, který jsem popsal v 1. kapitole této bakalářské práce.

Jsou stejně tak rozsáhlé a nebezpečné jako neonacismus a anarchismus?

Ve své podstatě mohou být i nebezpečnější, neboť i čin jedince, který se nehlásí k myšlenkám či nesympatizuje s neonacismem nebo anarchismem, může způsobit rozsáhlé materiální škody nebo úmrtí vícero osob. Ale to už se dostáváme spíš už i do úrovně terorismu - a lá Breivik v Norsku, typ osamělého teroristy. Dle monitoringu médií, internetu, sociálních sítí tak postoje lidí v majoritní společnosti se radikalizují a jen zřejmě jen otázka času, než se někdo rozhodne vzít spravedlnost do svých rukou a spáchá nějaký násilný akt namířený vůči druhým, který ve své podstatě není v demokratické společnosti možný.

Komentář: Typický příklad norského vraha a střelce z 22. července 2011 Anderse Behringa Breivika, který zastřelil 77. lidí z důvodů rasové nesnášenlivosti. Tehdy státní orgány neměly tušení, co chystá, protože vrah jednal sám za sebe, i když na to telefonicky úřady informoval. Bylo to bráno jako telefonát pomateného muže. Norsko od té doby prochází změnami, aby se historie neopakovala.

Lze u těchto dalších druhů extremismu vidět hrozbu do budoucnosti?

Nepochybně ano, a je možné, že i více jak u pravicového nebo levicového extremismu, kde to jsou projevy extremismu záležitostí spíše skupin a je zde jakási organizovanost, tak u aktu osamělého pachatele, který je rozhodnutý a má možnosti a prostředky, je šance na včasném odhalení jeho úmyslu minimální.

Komentář: viz. předchozí otázka.

Lze tedy chápat příznivce těchto nebezpečných ideologií jako členy různých subkultur?

Ano, jak u příznivců levicového, tak i pravicového extremismu, se lze setkat s tím, že jsou členy různých subkultur. U levicového extremismu můžeme vidět členství v subkulturách jako jsou squateři, SHARP skinheads, RED skinheads nebo punk. U pravicového extremismu to jsou např. skinheads a velmi často i členové hooligans fotbalových klubů, kteří s výjimkou snad jen hooligans Bohemians 1905 (tito bývali levicově orientovaní, ale nyní to už není tak patrné a někteří jsou pravicově orientovaní) jsou pravicovými extremisty a velmi často je jejich přítomnost zaznamenána na akcích krajní pravice.

Komentář: Dnes je velmi těžké rozlišit, která subkultura je nakloněná které ideologii. Neustálé měnící se postoje uvnitř výše uvedených skupin zapřičiňují také spory, které občas vyústily v pouliční boje.

Jak na tuhle problematiku nahlíží dnešní společnost?

Pokud mohu soudit, tak mnohdy společnost s některými myšlenkami extremistů souhlasí a tiše s nimi sympatizuje a fandí jim. Zde je např. nutno zmínit vztah k romské menšině u krajní pravice nebo u obou spekter vztah k vládnoucí elitě. Ono ale i vůbec náhled k problematice extremismu i v rámci PČR je spíše negativní a na policisty zabývající se problematikou odhalování a stíhání extremistů se dívá jako na sbáky, gestapo nebo ty, co stíhají děti, které vylepují samolepky. A vyjma některých zavržených akcí extremistů dochází k tiché podpoře extremistů, nehledě na přímou podporu, kdy extremisté do svých řad začínají získávat více sympatizantů.

Komentář: Dalším typickým příkladem jsou nepokoje na sídlišti Janov v roce 2008 a ve Šluknovském výběžku z roku 2011, kde byla velmi hojná půda pro ultrapravici.

K upřesnění, dá se říci, že je extremismus tedy podporován více, či méně společností u nás v současnosti?

V současné době dochází k nárůstu sympatizantů extremistů.

Komentář: Problémy s přesídlováním nepřizpůsobivých občanů do ghatt jen způsobuje zvýšenou kriminalitu v dané oblasti a tím i podporuje sympatie obyvatel k extremismu.

Jak se nejčastěji projevují pravicoví extremisté?

Zjednodušeně řečeno ochránci národa, nacionalistické tendence, ochrana "bílé" rasy, netolerance k minoritním skupinám. To vše se projevuje jak ve verbálním, tak i fyzickém násilí. Sympatizace s myšlenkami nacismu, ať už v nošení tetování nebo oblečení, prosazování těchto myšlenek. Případně různé pochody a veřejná shromáždění, kdy se snaží "poukázat" na nějaký problém - akce DSSS.

Komentář: Pravicoví extremisté si potrpí na symboliku, jako je svastika, kterou ochotně a neskrytě vystavují před masmédií a státními orgány.

Jak se nejčastěji projevují levicoví extremisté?

V poslední době cílené akce zaměřené na fyzické násilí vůči sympatizantům krajní pravice, ať už DSSS nebo Autonomním nacionalistům. Dále se spolupodílejí na organizaci různých akcí zaměřených na kritiku vládních rozhodnutí. Pořádání různých koncertů a klubových akcí.

Komentář: Akce ultralevice nejsou tolik viditelné jako ultrapravice. Utužují stálé příznivce a vítají i ty nové, i když s velkou opatrností, aby nedocházelo k infiltraci ze strany PČR nebo BIS.

Jaké jsou nejčastější trestné činy s extremistickým podtextem?

Těžké ublížení na zdraví dle §145, Ublížení na zdraví §146, Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle §352, Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob dle §355, Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod dle §356, Výtržnictví dle §358, Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka dle §403, Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka dle § 404 a Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia dle § 405 tr. zákoníku.

Komentář: Výše uvedené trestné činy jsou ryze násilné povahy, které je typickým znakem ultrapravice.

Jaká je podoba dnešních pachatelů trestných činů s extremistickým podtextem?

Nedá se říct, že pachatel je osoba v takovém věkovém rozmezí nebo takového vzdělání. Dá se říct, že se spíše setkáváme s osobami mladšího věku více mužského pohlaví. Pokud se týká vzdělání, tak jak vysokoškoláci, tak i osoby, které mají jen základní vzdělání. Pocházejí jak z úplných rodin, tak i z neúplných. Byť samozřejmě osoby mladšího věku, pocházející z neúplných rodin, z nižších sociálních vrstev se základním vzděláním nebo absolventy odborných učilišť jsou zejména tedy v Praze nejčastějšími pachateli a účastníky vůbec v rámci násilné tr. činnosti s extremistickým podtextem.

Komentář: Zatímco u pravicově smýšlejících pachatelů se jedná o osoby zásadně mužského pohlaví nezaměstnané s nedokončeným středoškolským vzděláním, u osob levicově smýšlejících se spíše jedná o vysokoškolské studenty nebo výzkumné pracovníky.

Jaký je nejefektivnější postup v boji proti extremismu?

Domnívám se, že nejefektivnějším postupem by bylo vyřešení socioekonomických problémů a výchova jak ve školách, tak v rodině. Vštěpení, že život v demokratickém režimu není o tom dělat vše, co mě napadne, ale že svoboda jedince končí tam, kde začíná svoboda druhého bez rozdílu barvy pleti, vyznání apod.

Komentář: Tato odpověď potvrzuje mé hypotézy uvedené v několika dílčích závěrech teoretické části práce.

Jaké jsou prostředky v boji proti extremismu?

Od legislativních úprav, přes technické prostředky, monitoring internetu a sociálních sítí, využití osob jednajících v prospěch PČR až po nasazení speciálních pořádkových jednotek.

Komentář: Jen stálé monitorování situace kyberprostoru může zefektivnit kroky v boji proti extremismu.

S jakou úspěšností bojuje ČR s extremismem za posledních 5 let?

Je to marný boj. Přes dílčí úspěchy dochází k navyšování sympatizantů a členů extremistických hnutí. A evidentně s ohledem na kroky vládnoucí elity i dále bude.

Komentář: Extremismus zasahuje do všech infrastruktur společnosti a neubude snadné jej vymítit snad ještě několik dalších desítek let.

Dílčí závěr

Provedeným rozhovorem jsme mohli zjistit, jaké je v České republice aktuální dění. Jak víme z průzkumů oborů pro sociálně patologické jevy, jako např. sociální psychologie, levicový extremisté se svými sympatizanty otevřeně nesouhlasí s projevy pravicových extremistů a dochází tak ke střetům pouze na určených demonstracích. Pokusil jsem se o porovnání mezi ultralevicí a ultrapravicí, která je na vzestupu a která je více podporována. Na toto neexistuje jednotný pohled na věc. O ultralevici se méně mluví, je více latentní a lidé ani nevědí, co si pod tímto pojmem představit, kdežto ultrapravice přizívuje nevraživost mezi obyvateli zmíněných problémových lokalit.. Nebezpečných ideologií v současnosti narůstá a to konkrétně díky novým způsobům jejich šíření. Je čím dál složitější je zastavit a co hůře, nevypadá to, že by byly zastaveny v dohlednu. Složitě to je to hlavně v tom, že přibývá jedinců, kteří berou osud ostatních lidí do svých rukou a nejednají tak ve skupinách, kde by se případně dalo zabránit páchání zla už v zárodku. Jako útěchu můžu konstatovat, že se problém extremismu ještě více řeší, přičemž se stále vyvíjejí nové a nové způsoby, jak tomu zabránit.

Závěr

V současné době se potýkáme s řadou patologických jevů, se kterými se společnost snaží bojovat. Mezi nejrozšířenější patří hráčství (gamblerství), alkoholismus, požívání návykových látek, extremismus, xenofobie, rasismus. Všechny tyto jevy se navzájem prolínají právě do jednoho, a to nejvíce se rozmáhajícího extremismu. Sympatizanti s touto ideologií jsou patologicky závislí na většinu z těchto vyjmenovaných jevů, což příkládá na agresivitu a intenzitu jejich přesvědčení. Extremismus zasahuje již dnes mezi všechny společenské vrstvy a to ho právě dělá také jedním z nejrozšířenějších a nejnebezpečnějších. V současné době jde již o velice organizované společenství, které „prorostlo“ do politiky. Už se neohání pěstmi, ale i právními kroky a socio-kulturními tradicemi.

Český právní systém postihuje samozřejmě jakákoliv jednání zasahující do práv a svobod druhých, ale se zvyšující se inteligencí a úrovní jednání členů různých frakcí extremismu je v současnosti čím dál tím více problémové zastavit hned v počátcích. To je také jedna z hlavních příčin snahy policejních a dalších státních orgánů jak se s tímto ideologickým postojem vypořádat s takovou důsledností a razantností. Je pochopitelné, pokud systém dovolí jisté společenské skupině větší privilegia a ukládá méně povinností, že se ostatní budou přiklánět k názorům tyto povinnosti více přiřazovat a privilegia utlačovat. Jde zde hlavně o otázku „Proč oni můžou a mi nesmíme?!“ Pokud se však lidé naučí toleranci vůči sobě a stát se naopak naučí postihovat tyto ideologické postoje, budeme na dobré cestě k vymáčení tohoto patologického jevu zvaného extremismus.

Sociální pedagogika nás učí, jak vytvořit vhodný postup a prostředí pro výchovu nejen jedince, ale i skupiny, což jsem se snažil nastínit v této práci, která ve svých dílčích závěrech apeluje na správnou výchovu jedinců (našich potomků) v otázkách tolerance a multikulturismu. Aby došlo k radikální převýchově společnosti, muselo by dojít dle mého názoru k sociálnímu nebo ekonomickému zvratu (katastrofě), který by všechny vrstvy, rasy, kultury a subkultury obyvatel spojila v jedno, neboť hrozbám globálního rozsahu nelze čelit individuálně .

Prostředky a zájem společnosti je, aby se tato problematika řešila, bohužel podpora není tak značná jak se očekává. Lidé jsou stále rozpolcení současnou sociální situací v republice, která nemá jasné a viditelné řešení, které by jim dalo uspokojivou odpověď na jejich problémy a problémy celkově spjaté se soužitím dalších subkultur.

Resumé

Bakalářská práce se zabývá extremismem a s ním spojenými právními a sociálními aspekty. Je rozdělena do pěti základních kapitol. Jako podklad pro vypracování práce mi posloužila literatura uvedená v seznamu a informace získané z praxe ve svém zaměstnání.

První kapitola se zabývá popisem pojmu extremismu, jeho místa na území České republiky a dále zejména popisem souvisejících extremistických hnutí dle jejich umístění na politické ose. Dále rozebírá právní aspekty vztažené k právnímu řádu České republiky zastoupeným trestním zákonem a trestním řádem

Druhá kapitola je zaměřena na historický vývoj extremismu, odkud čerpají příznivci extremistický ideologií, jaká porevoluční scéna a snaží se v neposlední řadě o současnou identifikaci její frakcí..

Třetí kapitola se zabývá extremismem ve světě a jak jej ostatní národy a kultury vnímají. Popisuje chování sportovních fanoušků při sportovních akcích, jak se vyvinuly prostředky proti chuligánům a jaké byly příčiny vzniku. Dále je zde stručně zmíněna extremistická trestná činnost s tím spojená

Čtvrtá kapitola obecně popisuje současný extremismus. Rozčleňuje jej na levicový a pravicový, porovnává je a v závěru popisuje další jeho nebezpečné formy.

V páté kapitole jsou obsaženy preventivní opatření státních orgánů a organizací užívané v boji proti extremismu. Podrobněji jsou zde popsána opatření Policie ČR a rozebrány postupy Policie ČR při zjišťování a odhalování trestných činů s extremistickým podtextem. Dále jsou zde popsány postupy jednotlivých ministerstev v boji proti extremismu a statistiky vyčleněných zdrojů na prevenci.

Šestá kapitola je obsažena v praktické části bakalářské práce, kde je popsán praktický postup Policie ČR a pro jeho potvrzení a potvrzení teoretické části bylo využito kvalitativní metody a to rozhovor s pracovníkem odboru pro odhalování obecně závažné kriminality ze správy hlavního města Prahy.

V závěru jsou shrnuty nejdůležitější poznatky zjištěné studiem literatury a dalších zdrojů při vypracování bakalářské práce. Nakonec jsou navržena vlastní opatření, která by dle názoru autora mohla přispět k efektivnějšímu a účinnějšímu boji s extremismem.

Abstrakt

Závěrečná bakalářská práce je pojednáním o extremismu v našich podmínkách a způsobu jeho řešení.

První část této práce je věnována samotnému pojmu extremismu a možnostmi jeho výkladu. Další část se věnuje historickému pohledu na tuto problematiku ve světě i na území České republiky. Závěr teoretické části je zaměřen na současnost extremismu a možnosti jeho řešení a prevence.

Závěr práce je věnován praktické části, kde bylo využito metody rozhovoru, a to konkrétně s preventistou kriminální policie jehož prakticky každodenní činností je odhalování a šetření činů spojených s projevy extremismu.

Klíčová slova

Anarchismus, extremismus, hooligans, nacionalismus, politický radikalismus, rasismus, terorismus, ultralevicový extremismus, ultrapravicový extremismus.

Abstract

Final graduate work is a treatise on extremism in our conditions and how to solve it.

The first part of this work is devoted to the notion of extremism and the possibilities of its interpretation. Next part deals with the historical perspective on this issue in the world and the Czech Republic. Conclusion of the theoretical part focuses on present situation of the extremism and the possibilities of its solution and prevention.

The conclusion is devoted to the practical part, where the interview methods used, namely with the police crime-prevention practically every day activity is detecting and investigating persons associated with the manifestations of extremism.

Keywords

Anarchism, extremism, hooligans, nationalism, political radicalism, racism, terrorism, ultra-left extremism, ultra-right extremism.

Seznam použitých zdrojů

- [1] Anarchismus. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-10-01]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Anarchismus>
- [2] BASTL, M. *Radikální levice v České republice - Devadesátá léta dvacátého století*. Brno: Masarykova univerzita Mezinárodní politologický ústav, 2001. 117 s. ISBN 80-210-2722-3
- [3] Co je extremismus. In: *Ministerstvo vnitra* [online]. Praha, 25.11.2010 [cit. 2012-01-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>
- [4] Extremismus. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-02-02]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Extremismus>
- [5] Extremistická hnutí: Seznam a popis extremistických hnutí v ČR. In: *Národní informační centrum pro mládež* [online]. 2008 [cit. 2012-01-02]. Dostupné z: <http://www.nicm.cz/extremisticka-hnuti-seznam-a-popis-extremistickyh-hnuti-v-cr>
- [6] FIALA, Petr. *Český politický extremismus a radikalismus z hlediska politologie*. Brno: Masarikova univerzita, 1998. ISBN 80-210-1798-8
- [7] Hooligans fotbal. *Hooligans* [online]. 25. 6. 2008 [cit. 2011-11-24]. Dostupné z: <http://hooligans-fotbal.blogspot.com/>
- [8] Hooligans: Server pro fotbalové chuligány, ultras a fanoušky. *Hooligans.cz* [online]. 2011 [cit. 2012-1-12]. Dostupné z: www.hooligans.cz
- [9] CHMELÍK, J. *Extremismus*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, sekce personální práce a vzdělávání, Úřad vyšetřování pro ČR, 1997. 116 s.
- [10] CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha: Armex, 2001. 113 s. ISBN 80-86244-14-8
- [11] Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2004. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2005 [cit. 2011-10-28]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2005/dokument/2005/extrem04.pdf>

- [12] Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2005. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2006 [cit. 2011-10-28]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2006/dokument/2006/extrem05.pdf>
- [13] Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2007 [cit. 2011-10-28]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2007/dokument/2007/extrem06.pdf>
- [14] Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2007. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2008 [cit. 2011-10-28]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2008/extrem07.pdf>
- [15] Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2008. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2009 [cit. 2011-10-28]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2009/dokument/2009/extrem08.pdf>
- [16] *Kriminologické a právní aspekty extremismu* [online]. 1999 [cit. 2011-11-22]. ISBN 80-86008-59-2. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/233.pdf>
- [17] MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. *Fotbaloví chuligáni* Brno: Barrister a Principal, 2004. 181 s. ISBN 80-903333-0-3
- [18] MAREŠOVÁ, Alena *Kriminologické a právní aspekty extremismu* [online]. Praha, 1999 [cit. 2012-04-02]. ISBN 80-86008-59-2. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/233.pdf>
- [19] Ministerstvo vnitra České republiky. [Http://www.mvcr.cz/](http://www.mvcr.cz/) [online]. 2010 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>
- [20] Policie České republiky. *Policie ČR* [online]. 2012 [cit. 2012-01-20]. Dostupné z: www.policie.cz
- [21] Státy bývalé Jugoslávie. *Hooligans fotbal* [online]. 25. 6. 2008 [cit. 2011-11-24]. Dostupné z: <http://hooligans-fotbal.blogspot.com/2008/06/324-stty-bval-jugoslvie.html>
- [22] Strategie boje proti extremismu 2009. In: *Ministerstvo vnitra* [online]. 2009. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, 2009 [cit. 2011-12-02]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/strategie-extrem-2009-pdf.aspx
- [23] SVOBODA, I. a kol. *Politický extremismus a terorismus jako ohrožení vnitřní bezpečnosti státu*. Brno: Univerzita obrany, 2010. 144 s. ISBN 978-80-7231-769-1

- [24] SVOBODA, V. *Extremismus jako hrozba současné společnosti* [online]. Brno, 2009 [cit. 2011-12-02]. Dostupné z: <http://dspace.k.utb.cz/handle/10563/10781>. Bakalářská práce. UTB Zlín. Vedoucí práce Štefánie Kročková.
- [25] ŠILER, Miroslav. *Extremistická scéna v ČR* [online]. Brno, 2010 [cit. 2011-12-26]. Dostupné z: <http://dspace.k.utb.cz/handle/10563/12508>. Bakalářská práce. UTB Zlín. Vedoucí práce Miloslav Jůzl,.
- [26] VILÍM, David. *Pravicový extremismus a jeho projevy v současné společnosti České republiky* [online]. Brno, 2010 [cit. 2011-11-02]. Dostupné z: <http://dspace.k.utb.cz/handle/10563/13030>. Diplomová práce. UTB Zlín. Vedoucí práce Hana Vykopalová.
- [27] *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2010 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana
- [28] Xenofobie. In: *Slovník cizích slov* [online]. 2009 [cit. 2011 Hooligans: Server pro fotbalové chuligány, ultras a fanoušky. Hooligans.cz [online]. 2011 [cit. 2011-11-02]. Dostupné z: <http://www.slovník-cizich-slov.cz/?q=xenofobie&typ=0>

Seznam použitých zkratek

AKT	Antikonfliktní tým
ČR	Česká republika
ETA	Baskická separatistická teroristická organizace
HOONAR	Hooligans Namis Rasist
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
NATO	North Atlantic Treaty Organization
PMS	Probační a mediační služba
RWU	Resistance Women Unity
RVPZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
SPJ	Sdružení pro probaci a mediaci v justici
SPR-RSČ	Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa
SRN	Spolková republika Německo
USA	Spojené státy americké
ÚOOZ	Ústav pro odhalování organizovaného zločinu
VB	Velká Británie
VTOS	Výkon trestu odnětí svobody

Seznam příloh

Příloha 1: Zjištěné trestné činy s rasovým či jiným extremistickým podtextem v České republice 2008

Příloha 2: Zjištěné trestné činy s rasovým či jiným extremistickým podtextem v České republice 2007

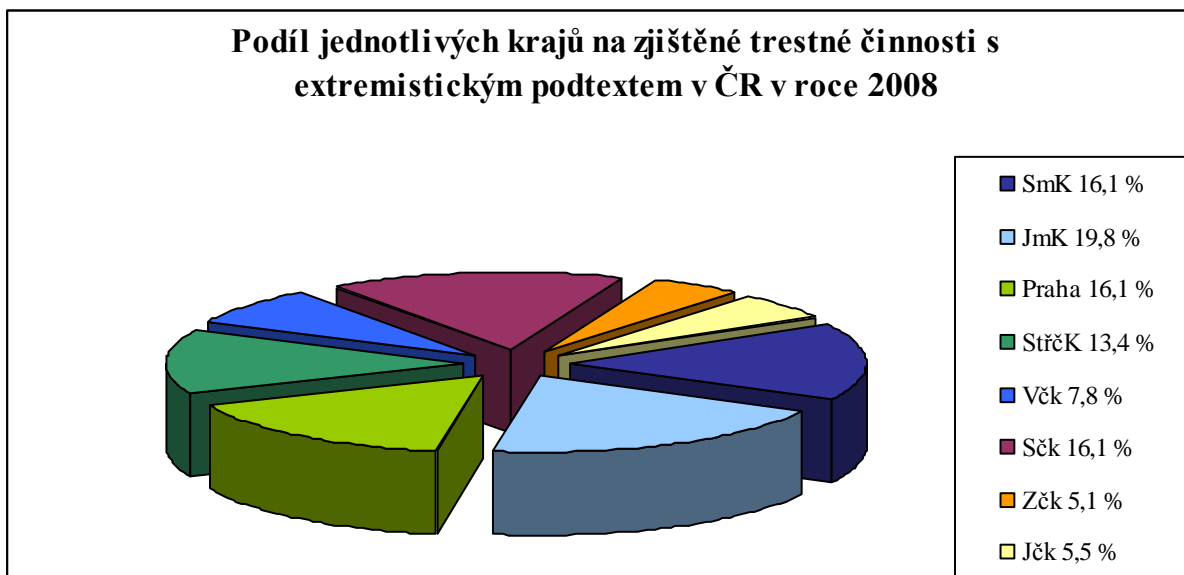
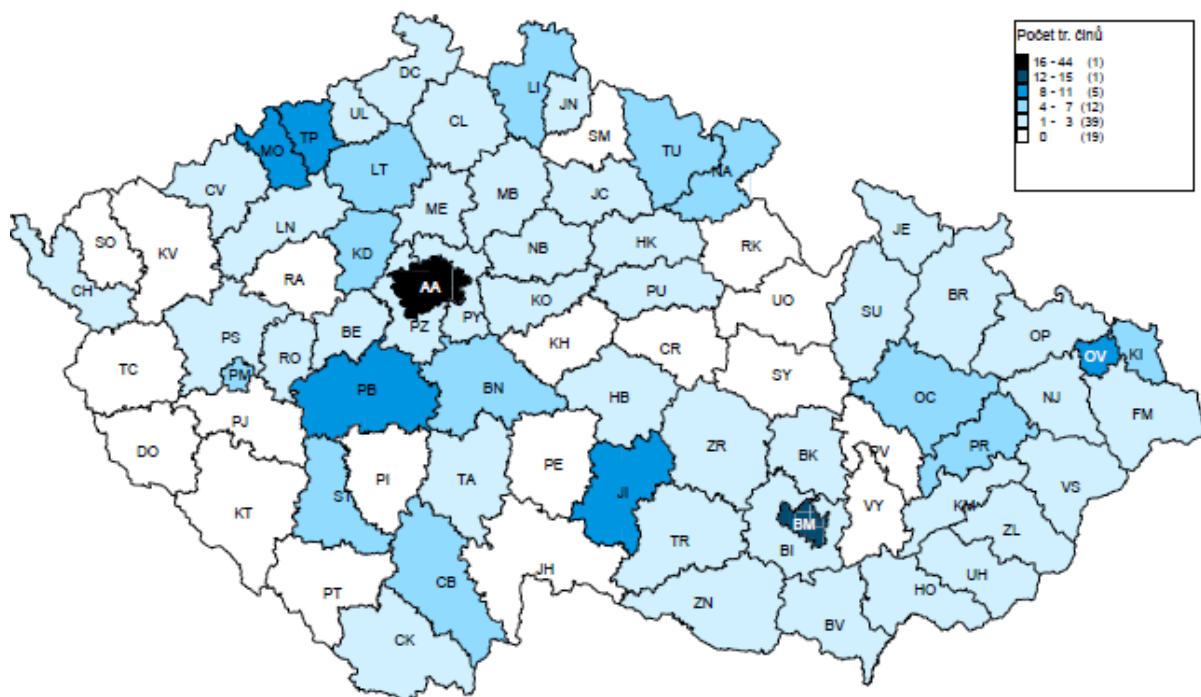
Příloha 3: Zjištěné trestné činy s rasovým či jiným extremistickým podtextem v České republice 2006

Příloha 4: Zjištěné trestné činy s rasovým či jiným extremistickým podtextem v České republice 2005

Příloha 5: Zjištěné trestné činy s rasovým či jiným extremistickým podtextem v České republice 2004

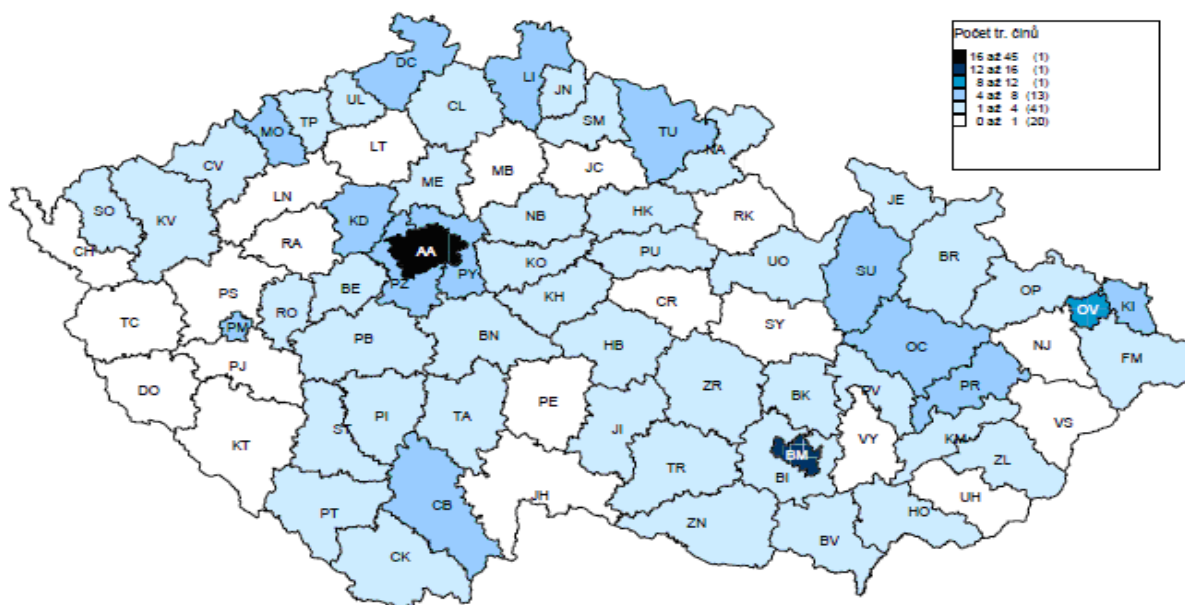
Příloha 6: Vývoj počtu trestných činů s extremistickým podtextem

Příloha 1: Zjištěné trestné činy s rasovým či jiným extremistickým podtextem v České republice 2008³⁹

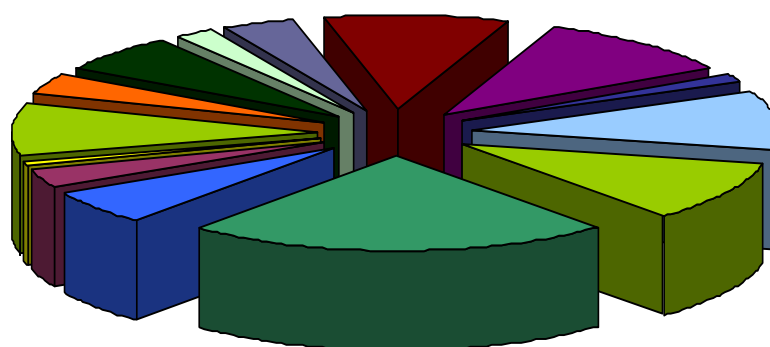

³⁹ Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2008. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2009 [cit. 2011-10-28]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2009/dokument/2009/extrem08.pdf>

Příloha 2: Zjištěné trestné činy s rasovým či jiným extremistickým podtextem v České republice 2007⁴⁰

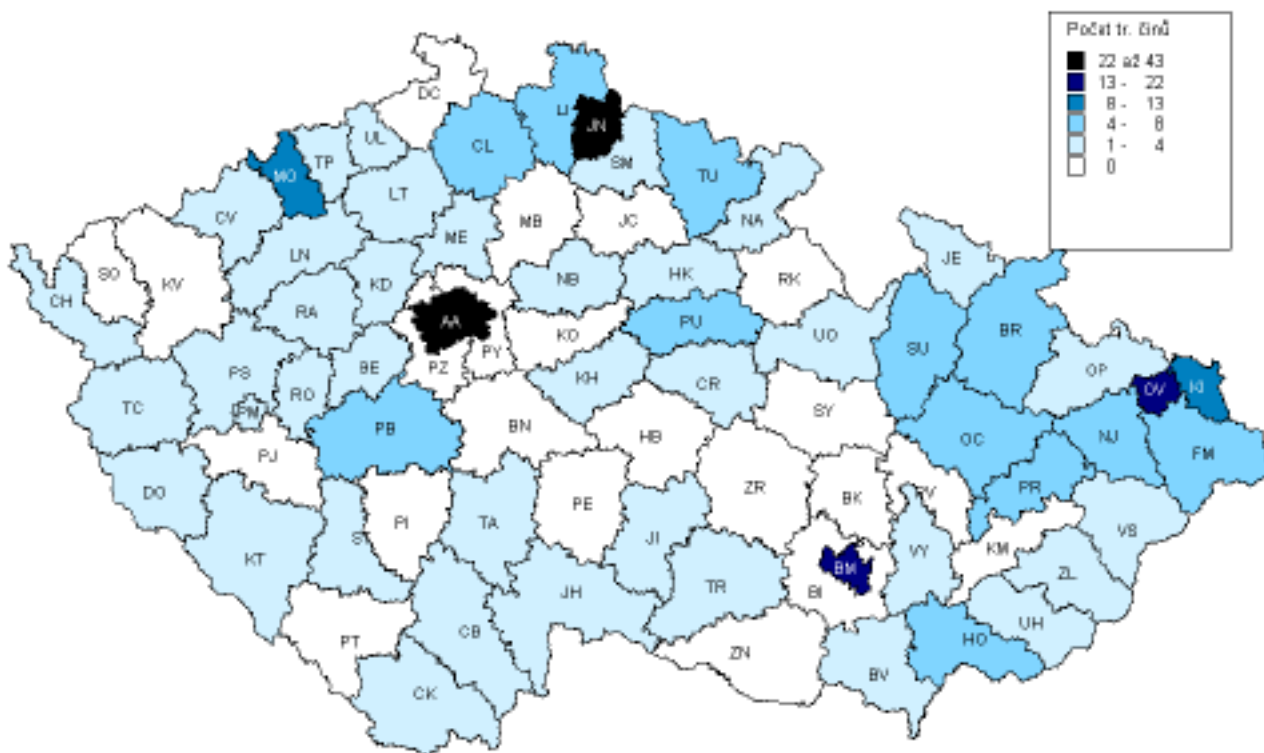

Podíl jednotlivých krajů na zjištěné trestné činnosti s extremistickým podtextem v ČR v roce 2007

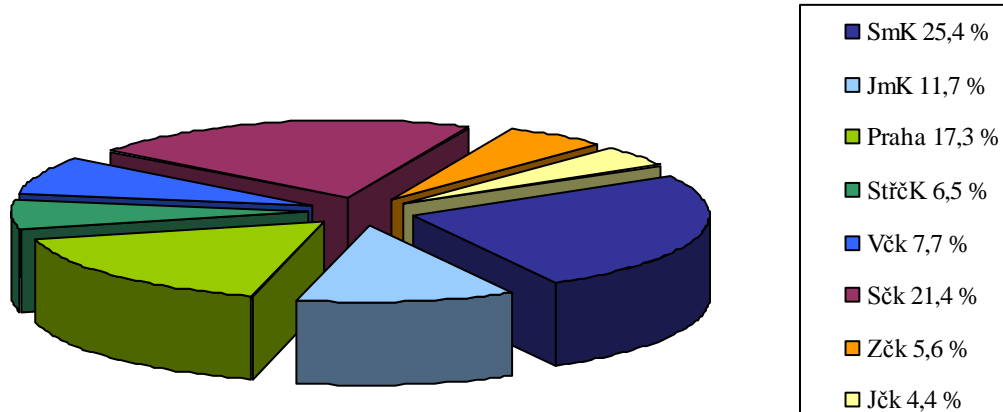

⁴⁰ Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2007. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2008 [cit. 2011-10-28]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2008/extrem07.pdf>

Příloha 3: Zjištěné trestné činy s rasovým či jiným extremistickým podtextem v České republice 2006⁴¹

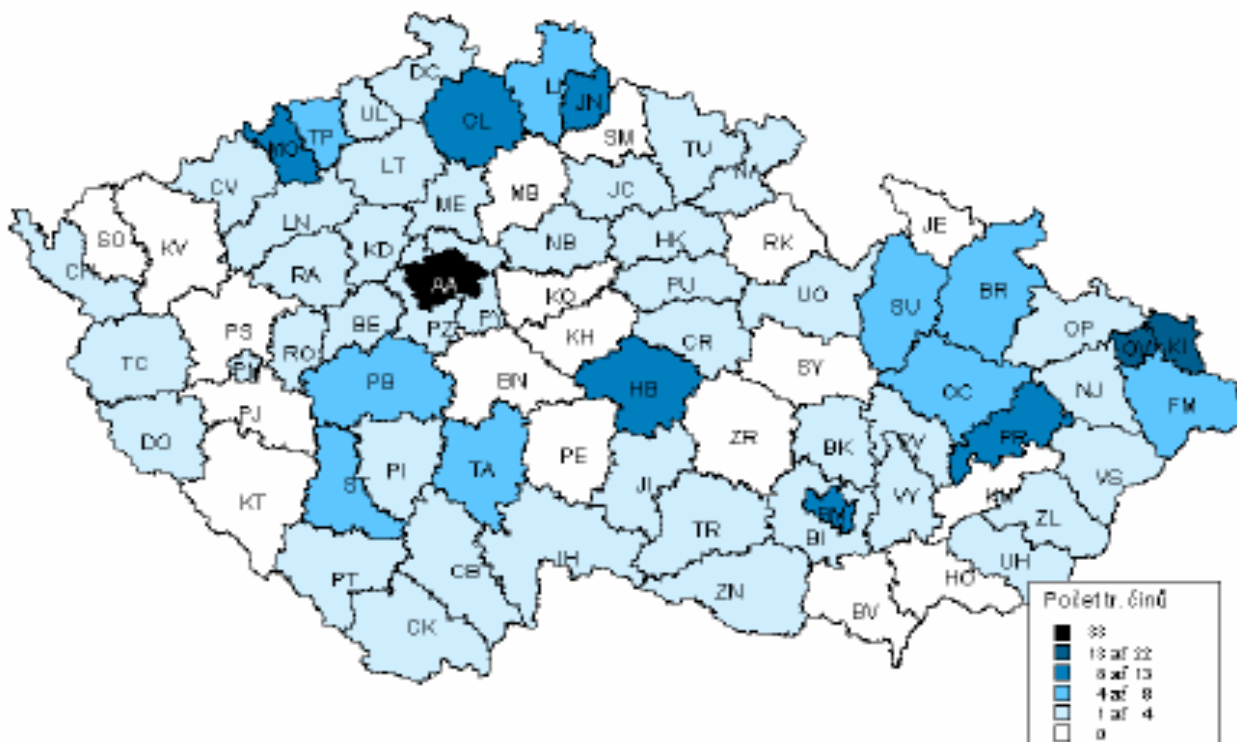

Podíl jednotlivých krajů na zjištěné trestné činnosti s extremistickým podtextem v ČR v roce 2006

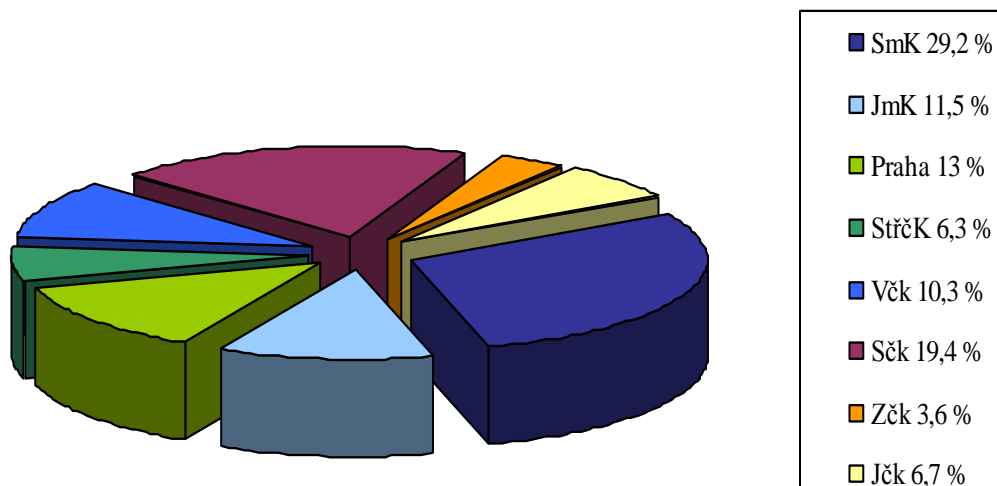

⁴¹ Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2007 [cit. 2011-10-28]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2007/dokument/2007/extrem06.pdf>

Příloha 4: Zjištěné trestné činy s rasovým či jiným extremistickým podtextem v České republice 2005⁴²

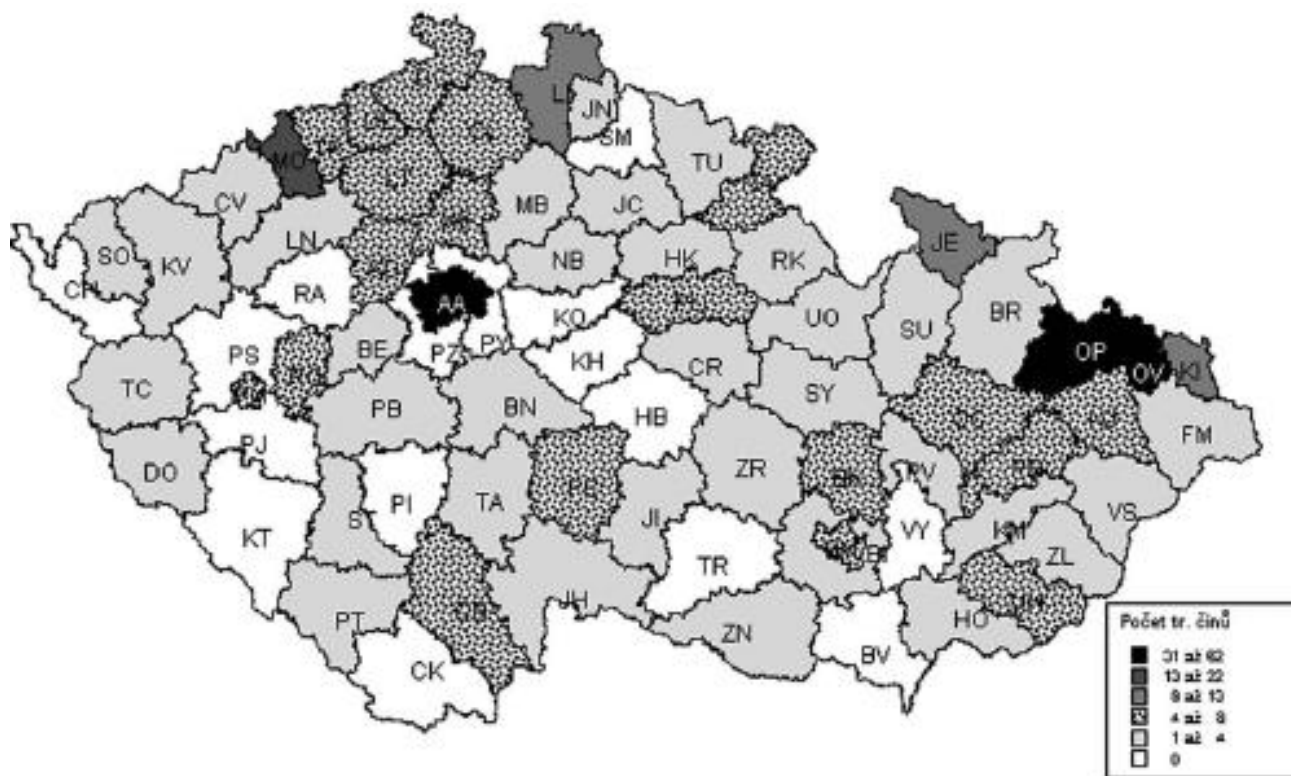

Podíl jednotlivých krajů na zjištěné trestné činnosti s extremistickým podtextem v ČR v roce 2005

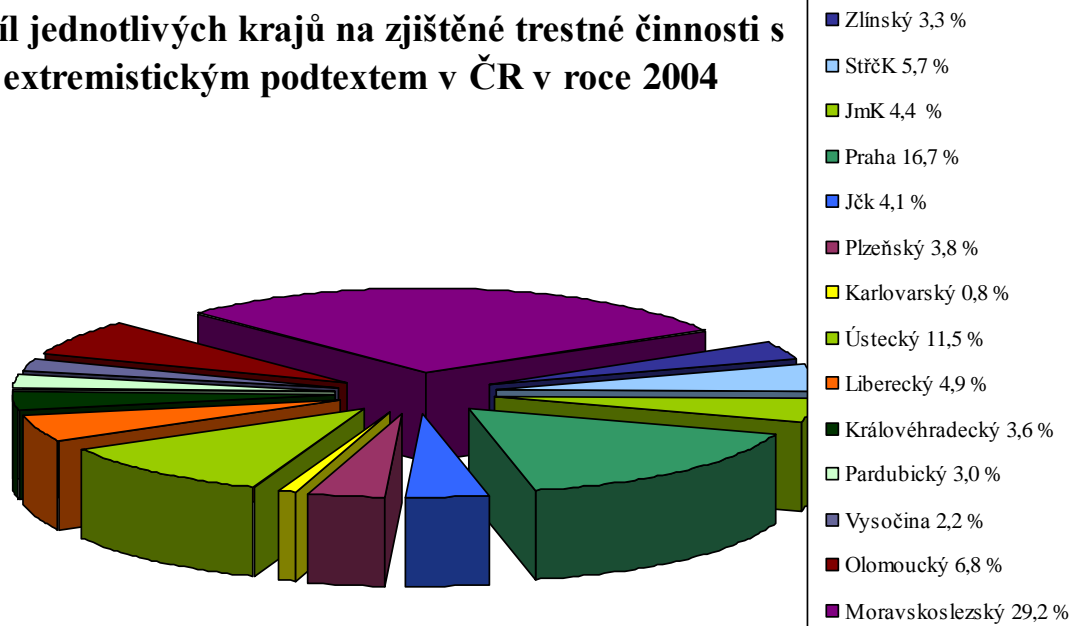

⁴² Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2005. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2006 [cit. 2011-10-28]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2006/dokument/2006/extrem05.pdf>

Příloha 5: Zjištěné trestné činy s rasovým či jiným extremistickým podtextem v České republice 2004⁴³

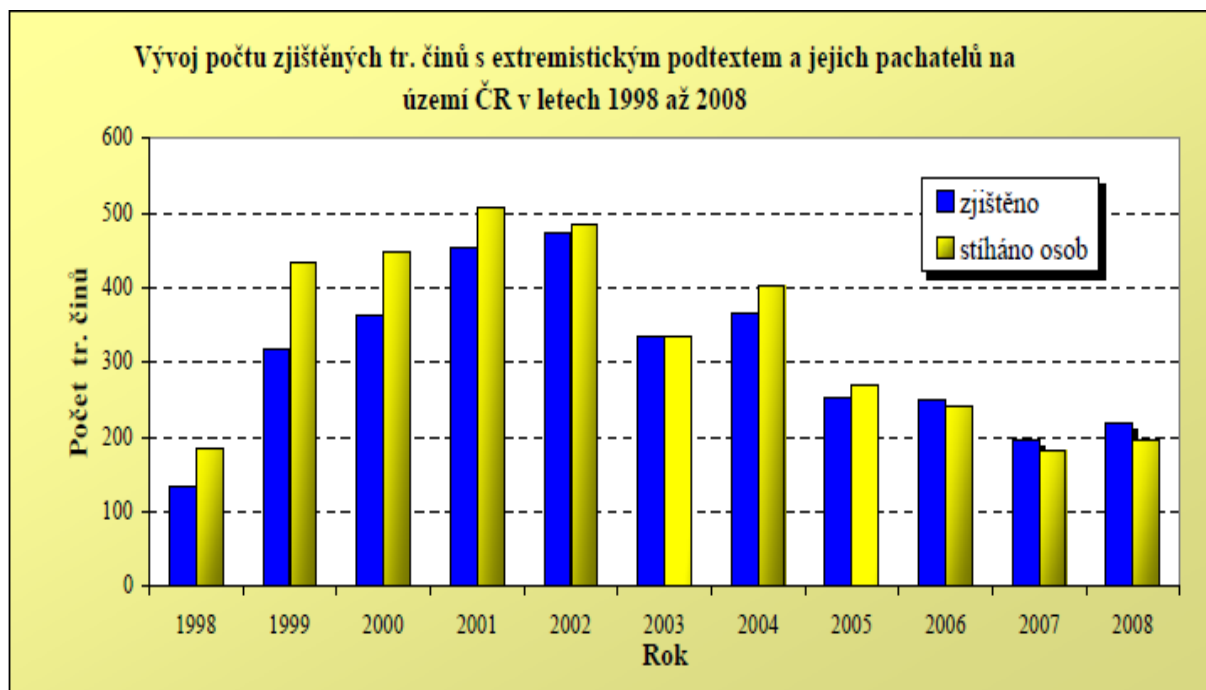

Podíl jednotlivých krajů na zjištěné trestné činnosti s extremistickým podtextem v ČR v roce 2004

⁴³ Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2004. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2005 [cit. 2011-10-28]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2005/dokument/2005/extrem04.pdf>

Příloha 6: Vývoj počtu trestných činů s extremistickým podtextem⁴⁴

⁴⁴ Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2008. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2009 [cit. 2011-10-28]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2009/dokument/2009/extrem08.pdf>